

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

โดย

บวร เกรือรัตน์

ประชม ทางทอง

กฤษพร ชูเส็ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ วุฒิ

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2553

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

โดย

บวร เกรือรัตน์

ประชม ทางทอง

กฤษพร ชูเส็ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ วุฒิ

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2553

Wisdom of traditional dyeing cotton products from
natural materials to develop a souvenir to promote
tourism Suphan Buri Province

by

Bovan Kourat

Prachom Tangthong

Krittaporn Chooseng

Aunop Vuthi

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2010

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ คุณเสน่ห์ บุญสุข พัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ซึ่งคอยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลงานวิจัย การลงสำรวจในจังหวัดสุพรรณบุรี ตัวแทนชุมชนที่ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด 4 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มทอผ้าฝ้ายราชพลฤกษ์ ผู้ประสานงาน นางสาวรุ่ง ชำศิริ กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ผู้ประสานงาน นางกัลยา ปทุมสูติ กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง ผู้ประสานงาน นางนิตยา ใจโต กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว ผู้ประสานงาน นางขวัญ ยืน ทองดอนจุย ที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยการประสานงานของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

สุดท้ายนี้หวังว่าคุณประโยชน์ใดๆ อันพึงเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่เกี่ยวข้องด้วยความเคารพยิ่ง

นายบวร เกรือรัตน์ และคณะผู้ทำวิจัย
กันยายน 2554

บทคัดย่อ

- ชื่อโครงการ : การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี
- ชื่อนักวิจัย : นายบวร เครือรัตน์, นายประชม ทางทอง, นางสาวกฤษพร ชูเส็ง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรรณพ วุฒิ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติในจังหวัดสุพรรณบุรี และออกแบบผลิตภัณฑ์กับบรรจุภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี กระบวนการวิจัยเริ่มต้นด้วยผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองที่มีการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง จากนั้นทำการออกแบบผลิตภัณฑ์กับบรรจุภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกต้นแบบจำนวน 7 รูปแบบ ได้แก่ ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะ อาหาร กระเป๋าสะพายข้าง กระเป๋าหิ้วขนาด A 4 กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ และพวงกุญแจผ้า แล้วนำไปประเมินความคิดเห็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เหตุการณ์ 10 องค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ จากการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจไปที่กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี และพวงกุญแจ มากที่สุด ส่วนผ้าชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร กระเป๋าสะพายข้าง กระเป๋าหิ้ว ขนาด A4 ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่ ให้ความสนใจรองลงมาตามลำดับ

E-mail Address : bovan72@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : ตุลาคม 2553 – กันยายน 2554

Abstract

Project name : Wisdom of traditional dyeing cotton products from natural materials to develop a souvenir to promote tourism Suphan Buri Province

Researcher name : Bovan Krouat ,Prachom Tangthong ,Krittaporn Chooseng, Aunop Vuthi

This research aims to study local knowledge of dyeing with natural materials in the Suphan Buri Province and product design to packaging, souvenirs from the great local knowledge of natural dyesto to promote tourism Suphan Buri Province. The research process begins with research into storage group Woven fabrics dyed with natural materials in the Suphan Buri Province. In order to analyze the strengths and weaknesses. Then product design to packaging, souvenirs master of 7 models including Linen placemats on the table, Mailbag, A4 size portmanteau, Handbags for womens, Scarves, Shawls and Fabric Keychain. Then evaluate the feedback products of cotton dyed with natural materials to form the product developed. By design elements, 10 elements handicraft products. A sample of 217 people by random chance. The assessment found that Respondents to pay attention to the Handbags for women, and Fabric Keychain most Linen placemats on the table, Mailbag ,A4 size portmanteau, Scarves and Shawls. Pay attention to minor respectively.

E-mail Address : bovan72@gmail.com

Period of project : October 2010 – September 2011

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ก	
บทคัดย่อภาษาไทย	ข	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค	
สารบัญ	ง	
สารบัญตาราง	ฉ	
สารบัญภาพ	ช	
บทที่ 1	บทนำ	1
	1. ความจำเป็นและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
	2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	6
	3. ขอบเขตของการวิจัย	6
	4. วิธีดำเนินการวิจัย	6
	5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	6
	6. ระยะเวลาในการทำวิจัย	7
บทที่ 2	ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
	1. ประวัติการทอผ้า	8
	2. ผ้าทอพื้นบ้านทั่วไป	9
	3. สีส้มธรรมชาติ	11
	4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	13
	5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3	ระเบียบวิธีการวิจัย	21
	1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
	2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
	3. ขั้นตอนในการออกแบบ	22
	4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิจัย	24
	1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มชุมชนผ้าทอ จังหวัดสุพรรณบุรี	24
	2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	33
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	45
	1. สรุปผลการวิจัย	45
	2. อภิปรายผล	45
	3. ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม		47
ภาคผนวก	แบบสอบถามความคิดเห็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น	49
ประวัติผู้วิจัย		54

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงตารางเวลากิจกรรมของการทำงานวิจัย	7
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 217)	38
3	ความคิดเห็นที่มีผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม องค์ประกอบ(n = 217)	39

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กลุ่มทอผ้าไหมราชพฤกษ์	24
2	ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าไหมราชพฤกษ์ผลิต	25
3	กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง	26
4	ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าบ้านวังทองผลิต	27
5	กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง	28
6	ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิงผลิต	30
7	กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว	31
8	ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผ้าทอดอนมะนาวผลิต	32
9	ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร	33
10	กระเป๋าสะพายข้าง	34
11	กระเป๋าหิ้วขนาดA 4	34
12	กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี	35
13	ผ้าพันคอ	35
14	ผ้าคลุมไหล่	36
15	พวงกุญแจผ้า	36
16	บรรจุภัณฑ์	37

บทที่ 1

บทนำ

1. ความจำเป็นและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพมหานคร 107 กิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำติดชายฝั่งแม่น้ำ มีทิวเขาขนาดเล็กอยู่ทางเหนือและทางตะวันตก ด้านตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่ราบลุ่มของแม่น้ำสุพรรณบุรี (แม่น้ำท่าจีน) ใช้เป็นพื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่เป็นนาไร่และป่า ประชากรประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม

สุพรรณบุรีเป็นเมืองโบราณทางโบราณคดีมีอายุไม่ต่ำกว่า 3,500-3,800 ปี และสืบทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ สุพรรณบุรีเดิม มีชื่อว่า “ทวารวดีศรีสุพรรณภูมิ” หรือ “พันธุมบุรี” ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าจีน ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมืองสุพรรณบุรีเป็นเมืองหน้าด่านและเป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญ สุพรรณบุรีมีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ในการกอบกู้เอกราชไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีชัยชนะเหนือพระมหาอุปราชา ณ สมรภูมิตอนเจดีย์ เป็นมหาวีรกรรมคชยุทธอันยิ่งใหญ่ที่ได้ถูกจารึกไว้ และมีการจัดงานเพื่อเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ทุกปีเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ ในด้านวรรณคดีเป็นเมืองต้นกำเนิดแห่งตำนาน “ขุนช้างขุนแผน” วรรณคดีไทยเรื่องราวและสถานที่ที่ปรากฏตามท้องเรื่องยังคงมีให้เห็นในปัจจุบัน อาทิบ้านรั้วใหญ่ วัดเขาใหญ่ ท่าสิบเบี้ย ไร่ฝ้าย วัดป่าเลไลยก์ วัดแค อำเภออู่ทอง และอำเภอศรีประจันต์ เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีไม่เพียงแต่มากมายในเรื่องของประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โบราณสถานโบราณวัตถุที่ทรงคุณค่า หรือความงดงามของชีวิตตลอดแม่น้ำท่าจีน ซึ่งสถานที่แต่ละแห่งตั้งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก การเดินทางสะดวก นักท่องเที่ยวจะสามารถเดินทางไปเยือนและได้รับความเพลิดเพลินในการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ซึ่งสำนักงานการท่องเที่ยวสุพรรณบุรีได้จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว “ครบเครื่องเรื่องเมืองสุพรรณ Classic Route” ภายใต้อาณาเขตเส้นทางท่องเที่ยว “ไหว้พระออมบุญสมความมุ่งมาดปรารถนา ” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางท่องเที่ยวรอบเมืองสุพรรณบุรี เพื่อระลึกถึงอดีตประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเมืองสุพรรณบุรี ชมวิถีไทยริมแม่น้ำท่าจีนและวิถีไทยกับสายธรรม ตามคำขวัญประจำจังหวัดสุพรรณบุรีที่ว่า “วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง ” สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จัดแสดงนิทรรศการประวัติศาสตร์ชนชาติไทย ชนชาติวงศ์เผ่าพันธุ์ สัมผัสเสียงเพลงพื้นบ้าน ภาพยนตร์จากปราชญ์ท้องถิ่นคนสุพรรณบุรี วรรณกรรม วรรณคดีขุนช้างขุนแผน หอเกียรติยศ ๗๗ ขบวนการ ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีคนที่ 21 เป็นสถานที่จัดแสดงประติมากรรมตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งได้รับการโปรด

เกล้าฯแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นสถานที่ศึกษาด้านประวัติศาสตร์การเมืองของไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ชมการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม ชมวิถีชีวิตเพลงพื้นบ้าน (อีแซว) ความงดงามด้วยศิลปวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมพื้นถิ่นสุพรรณบุรี หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย บึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ ตลาดร้อยปีสามชุก การท่องเที่ยวไหว้พระ 9 วัด เพื่อความเป็นมงคลได้แก่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วัดแค วัดสารภี วัดพระลอย วัดหนองพุทธานกูร วัดพระนอน วัดพิหารแดง วัดชีสุขเกษมและวัดอื่นๆที่สำคัญ เช่นวัดสำปะชิว วัดปู่บัว วัดโพธิ์เจริญ วัดวรจันทร วัดพริ้ว เป็นต้น

สุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีประวัติยาวนานกว่า 500 ปี จึงมีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งได้มาจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง นำมาปรับประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน การอยู่ร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนาพิธีกรรมและประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำมาหากิน การจับปลา การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทอผ้า ทอเสื่อ การสานตระกร้าและเครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่ ด้วยหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีศิลปะดนตรี ภาษา วรรณคดี ศิลปกรรมทางพระพุทธศาสนา การฟ้อนรำ และการละเล่นต่างๆ การรักษาโรคด้วยวิธีต่างๆ เช่น การใช้ยาสมุนไพร ตำราเภสัชโบราณ การนวด เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้าง สรรค์และถ่ายทอดมาทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบัน

จากความอุดมสมบูรณ์ของน้ำและการจัดการที่ดีทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีมีปริมาณของผลผลิตทางการเกษตรสูง เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของประเทศ จากความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวทำให้ชาวบ้านรู้จักการใช้ภูมิปัญญาในการแปรรูปผลิตผลในหลายรูปแบบ การถนอมอาหารเพื่อให้กินได้นาน การดองการหมัก เช่น ปลาร้า น้ำปลา ผักดอง ปลาเค็ม เนื้อเค็ม ปลาแห้ง เนื้อแห้ง การแปรรูปข้าวก็ทำได้มากมายนับร้อยชนิด เช่น ขนมต่างๆ แต่ละพิธีกรรมและแต่ละงานบุญประเพณี มีข้าวและขนมในรูปแบบไม่ซ้ำกันตั้งแต่ขนมจีนสังขยาไปถึงขนมในงานสารท กาละแม ขนมกรกและอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อขาย หรือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน

นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาในการสร้างงานหัตถกรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการนำวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ในชีวิตประจำวัน ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงมากของสุพรรณ คือ เครื่องจักสาน ประเภทไม้ไผ่และหวาย โดยเฉพาะลายดอกพิกุลและหนามทุเรียนเป็นลายที่มีความสวยงามและประณีต ไม่กวดจากเส้นใยมะพร้าวและดอกหญ้า ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ผ้าทอมือ นอกจากนี้ยังมีสินค้าประเภทอาหารและของที่ระลึกที่มีชื่อของจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ ขนมสาเลี หัวกระป๋อง หน่อไม้กระป๋อง เห็ดโคน เป็ดย่างน้ำผึ้ง ปลาหมึก ไก่อบฟาง ปลาแดดเดียว เนื้อแดดเดียว เป็นต้น

นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดสุพรรณบุรีในระยะเวลาสั้นๆยังไม่เกิดความประทับใจในการเลือกซื้อสินค้าทั้งสินค้าประเภทอาหารและของที่ระลึก เนื่องจากคุณภาพของสินค้าและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ซึ่งยังขาดการสร้างเชื่อมโยงเอกลักษณ์ของจังหวัดและพื้นที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัด ทำให้การพัฒนาการสินค้าชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรียังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร การศึกษาถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีเอกลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรีจะเป็นการขยายตลาดสินค้า ดังนั้นการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมเพื่อเป็นสินค้าของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ของจังหวัดจะส่งผลให้สินค้าชุมชนมีความต้องการและสามารถจำหน่ายปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ดังวิสัยทัศน์ของจังหวัดที่ว่า “สุพรรณบุรีเป็นจังหวัดชั้นนำในด้านแหล่งผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์คุณภาพมาตรฐานสู่สากล เป็นศูนย์กลางการศึกษา การกีฬาและการท่องเที่ยว โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็งคุณภาพชีวิตที่ดี ยึดการมีส่วนร่วม” จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น

หัตถกรรมพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมเกษตรกรรมที่ได้มีการสืบสานความรู้ ความสามารถ และความชำนาญต่างๆ มาถึงคนรุ่นปัจจุบัน สิ่งใดประดิษฐ์ขึ้นใช้แล้วไม่ได้ผลหรือมีสิ่งอื่นที่ดีกว่าก็จะเสื่อมสลายไป สิ่งใดใช้ได้ดีและสะดวกต่อการผลิตสิ่งนั้น อีกทั้งยังมีการสอดแทรกคุณค่าทางด้านศิลปะลงในงานด้วย หัตถกรรมพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการนำเอาวัสดุดิบในธรรมชาติ โดยเฉพาะพืชพรรณที่มีอยู่อย่างมากมาย ทั้งบนบกและในน้ำ เช่น ไม้ไผ่ หวาย มะพร้าว ผักตบชวา ใบลาน ฐูปถาชิ นำมาดัดแปลงเป็นเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีงานหัตถกรรมประเภทอื่น เช่น การทอผ้า เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลักไม้ เป็นต้น การพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ในชุมชนโดยให้ความสำคัญต่อการนำภูมิปัญญาภูมิปัญญาชุมชนและทรัพยากรของท้องถิ่นมาพัฒนาให้มีเอกลักษณ์ที่ทันสมัย สวยงาม เป็นการเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐาน เพื่อขยายช่องทางการตลาดภายในประเทศและการส่งออก อีกทั้งการพัฒนาเพื่อเป็นสินค้าของที่ระลึก อันจะเป็นการสร้างเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

การทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติเป็นความรู้ภูมิปัญญาที่ได้ถูกค้นพบ และถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่สมัยพุทธกาล ดังจะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าพร้อมสาวกทั้งหลายได้ใช้ผ้าบังสุกุลสีขาวที่ใช้สำหรับห่อศพมาซักแล้วย้อมด้วยสีธรรมชาติเพื่อเป็นผ้าจีวรนุ่งห่ม ดังนั้นการเอาผ้ามาย้อมด้วยสีจากธรรมชาติไม่ใช่ภูมิปัญญาชาวบ้านธรรมดาๆแต่เป็นภูมิปัญญาที่มาจากแนวคิดของพระพุทธเจ้า

สีที่ได้จากธรรมชาติ เป็นความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาจากปู่ย่าตายาย แหล่งวัตถุดิบสีธรรมชาติยังสามารถหาได้จากต้นไม้ ใบไม้ ที่ให้สีสันทสวยงาม ตามที่เราต้องการและหาได้ไม่ยาก ซึ่งปัจจุบันมีการ

ส่งเสริมให้ใช้วัสดุจากธรรมชาติกันมากขึ้น เพราะผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยมาก และกรรมวิธีผลิตที่แตกต่างกัน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ มีความสวยงามและมีความหลากหลาย เช่น

- การย้อมสีเขียวจากเปลือกต้นเพกา
- การย้อมสีดำจากเปลือกสมอ
- การย้อมสีเขียวจากเปลือกสมอ
- การย้อมสีดำจากเปลือกกรรพำ
- การย้อมสีกากีแกมเขียวจากเปลือกเพกากับแก่นขนุน
- การย้อมสีน้ำตาลแก่จากเปลือกไม้โกงกาง
- การย้อมสีดำจากเปลือกไม้โกงกาง
- การย้อมสีแดงด้วยรากยอ
- การย้อมสีเหลืองด้วยเมล็ดคำแสด
- การย้อมสีดำจากลูกมะเกลือ
- การย้อมสีแดงจากดอกคำฝอย
- การย้อมสีเขียวจากใบหูกวาง
- การย้อมสีกรมท่าจากต้นคราม
- การย้อมสีชมพูจากต้นมหากาฬและต้นฝาง
- การย้อมสีเหลืองจากแก่นขนุน
- การย้อมสีเหลืองจากแก่นแกล

สีธรรมชาติเป็นสีที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ธาตุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นย้อมเส้นไหมหรือฝ้าย เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน สีธรรมชาติมีคุณสมบัติเด่นเฉพาะตัว คือสีสวย เย็นตาไม่ฉูดฉาด สามารถละลายน้ำได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติด้านการคงทนต่อแสงแดดอีกด้วย มีการเปลี่ยนแปลงของสีและสีซีดง่าย เนื่องจากสีย้อมธรรมชาติไม่ได้สร้างพันธะเคมีกับโครงสร้างใยไหมเมื่อถูกแสงโมเลกุลของสีย้อมจึงเปลี่ยนรูปไป การย้อมสีด้วยสีธรรมชาติมีขบวนการที่ค่อนข้างยุ่งยาก แห้งสี ธรรมชาติ โดยเฉพาะพืชหรือสัตว์ เจริญเติบโตช้า และใช้เวลานาน จึงมีการใช้สีสังเคราะห์เข้ามาแทนที่ และสีสังเคราะห์จะติดเส้นใยดีมากมีความสดใส สีไม่เปลี่ยนหรือซีดจางทนต่อการซักและแสงแดด ขั้นตอนการย้อมง่ายและรวดเร็ว แต่เนื่องจากสีสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีโลหะหนัก ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ย้อม ซึ่งไม่ได้ป้องกันตนเองจากการสูดดมไอสารพิษหรือการสัมผัสพิษโดยตรง น้ำย้อมที่เหลือซึ่งมีโลหะหนักและสาร เคมีตกค้างถูกทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมและเป็นการทำลายสุขภาพของประชาชนทั่วไปที่ต้องอาศัยแหล่งน้ำเหล่านั้น

ปัจจุบันผู้คนในสังคมได้หันมาสนใจในการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น มีความสนใจที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมากขึ้น การย้อมสีผ้าหรือเส้นใยด้วยสีธรรมชาติ จึงกลับมาอีกครั้ง เพราะสีธรรมชาติไม่สร้างมลภาวะสามารถลดการนำเข้าสีสังเคราะห์ได้ จังหวัด สุพรรณบุรี เป็นหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางตอนล่างซึ่งชุมชนได้มีการรวมกลุ่มการผลิตผ้าฝ้ายทอมือย้อมสี ธรรมชาติจากครามมาอย่างยาวนาน ซึ่งนำมาทำผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า เครื่องกายและกระเป๋าถือ ลักษณะต่างๆ ได้แก่

1. กลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอพื้นเมือง
110 หมู่ 1 ถนนมาลัยแมน ตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110
ติดต่อ : คุณเยาวเรศ พรายอินทร์ โทร : 035 566159, 081 857 2719
2. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองไทยทรงดำบ้านดอนมะนาว
39 หมู่ 2 ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110
ติดต่อ : นางขวัญยืน ทองดอนจุย โทร : 08-6029-1749, 0-3556-6032
3. กลุ่มผ้าทอบ้านหนองसानแตร
เลขที่ 216 หมู่ 6 บ้านหนองसानแตรพัฒนา ต.ทะเลบก อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
ติดต่อ : นางสมหมาย ไทยศรี โทร : 01 9815850, 06 0514248
4. กลุ่มอ้อมทรัพย์เพื่อการผลิตสตรีทอผ้า
เลขที่ 61 ม.4 สำนักตะฆ่า ต.สนามคลี อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี 72000
ติดต่อ น.ส.อนงค์ แก้วชม โทร 035-523039

จากการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี คณะผู้วิจัยเห็นว่า การนำภูมิปัญญาการนำผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุ ในท้องถิ่นจังหวัด สุพรรณบุรี มาพัฒนาต่อยอดและพัฒนารูปแบบเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้และของตกแต่งที่มีเอกลักษณ์ มีความสวยงามทันสมัยเพื่อเป็นของฝากและของที่ระลึก อันจะเป็นการเชื่อมโยงตราสินค้าของจังหวัดกับ การท่องเที่ยวต่อไป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดสุพรรณบุรีแล้วยังสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์การวิจัยของเครือข่ายภาคกลางตอนล่าง ในการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเพื่อ ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ขอ ง 8 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง อันประกอบด้วย นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้จาก การวิจัยจะเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ชุมชนสามารถนำไปผลิตจำหน่ายเป็นสินค้าเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของ จังหวัดสุพรรณบุรี อันจะเป็นการสร้างรายได้ จากการพัฒนาสินค้าชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการ ของนักท่องเที่ยวต่อไปได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษามุมปัญหาท้องถิ่นของการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อหาความต้องการของประเภทสินค้าและรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากนักท่องเที่ยว
3. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีธรรมชาติ
4. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การย้อมผ้าสีธรรมชาติ
  - ศึกษาจากสภาพท้องถิ่นจริง
  - ศึกษาแนวทางการพัฒนาจากผลิตภัณฑ์จังหวัดใกล้เคียงที่ทำจากผ้า
  - ศึกษากลยุทธ์การตลาดกลุ่มเป้าหมายจากนักท่องเที่ยว
  - ศึกษารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่
  - ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
  - วิเคราะห์ปัญหา โอกาส ผลกระทบด้านต่าง ๆ และแนวทางการประเมินผล
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี การท่องเที่ยวสุพรรณบุรีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติและกรรมวิธีการผลิต
2. ศึกษาหาข้อมูลด้านหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกบรรจุภัณฑ์ และจิตวิทยาของผู้บริโภค
3. ศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้งานและด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์
4. จัดทำแบบร่างและต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์
5. วิเคราะห์ข้อมูลด้านการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติและกรรมวิธีการผลิต
6. ทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาและออกแบบสำหรับเป็นของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี มีเอกลักษณ์เฉพาะและสามารถเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีและ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1. ประวัติการทอผ้า
2. ผ้าทอพื้นบ้านทั่วไป
3. สีส้มธรรมชาติ
4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติการทอผ้า

เมื่อครั้งก่อนประวัติศาสตร์นับแสนๆปีมาแล้ว มนุษย์ได้ใช้หนังสัตว์ที่ยังไม่พอกมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นใช้หนังสัตว์ที่พอกแล้วเพราะมีความอ่อนนุ่มกว่าหนังสัตว์ที่ยังไม่ได้พอก แต่การใช้หนังสัตว์เป็นเครื่องนุ่งห่มนั้นค่อนข้างหนักและร้อนมาก มนุษย์จึงได้พยายามคิดหาวัสดุอย่างอื่นที่เบาและไม่เก็บความร้อนมากอย่างหนังสัตว์มาทดลองใช้ได้แก่ ใบหญ้า ใบไม้ต่างๆ โดยนำมาเป็นเครื่องนุ่งห่ม แต่เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ย่อมแสวงหาความสุขและความสวยงามเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ดังนั้นมนุษย์จึงพยายามหาวิธีสร้างเครื่องนุ่งห่มให้ดีและสวยงามยิ่งขึ้น ทุกวันนี้วัสดุที่ใช้นำมาทอเป็นเส้นผ้ามีมากมายหลายชนิด เช่น ไผ่ไหม นำมาทอเป็นผ้าแพร ไผ่ฝ้ายใช้ทอเป็นผ้าฝ้าย ขนแกะใช้ทอเป็นสีกหลาด เยื่อไผ่ใช้ทอเป็นผ้าลินิน ผ้าป่าน เป็นต้น

ในการทอผ้ามีด้ายอยู่ 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง อีกชนิดหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืน การทอผ้าหมายถึง การนำเอาเส้นด้ายพุ่งกับเส้นด้ายยืนเข้าขัดกัน ปฐมเหตุที่มนุษย์จะรู้จักการทอผ้านั้น นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีเข้าใจกันว่า คงได้แบบอย่างมาจากการสานกระบุง กระจาดหรือกระดิ่ง ตลอดจนฝากระท่อมขัดแตะ ซึ่งมีไม้ยืนและไม้ขัดด้ายอย่างการทอผ้าเหมือนกัน

เครื่องทอผ้าภาษาสามัญเรียกว่า หลูก เดิมทีเดิยวลักษณะของหลูกคงเป็นรูปร่างอย่างง่าย ๆ คือมีไม้สำหรับผูกด้ายยืนหัวท้าย 2 อัน เวลาจะทอก็ใช้มือหรือไม้พายด้ายพุ่งเข้าไปร้อยขัดกับด้ายยืน ต่อมามีการดัดแปลงโดยการแยกด้ายยืนตอนปลาย เส้นให้ผูกอยู่ที่ไม้สองอัน สำหรับใช้มือยกขึ้นลงในเวลาส่งด้ายพุ่งเข้าไปขัด ต่อมามีการสร้างที่ยกด้ายขึ้นลงให้ทำงานได้ด้วยเท้า ใช้กระสวยเป็นเครื่องมือพุ่งด้ายไปตามรางกระสวย แต่การพุ่งกระสวยคงใช้มือตามปกติ การดัดแปลงอีกขั้นหนึ่ง คือขั้นการใช้กระสวย

บินโดยไม่ต้องใช้มือพุ่งเพียงแต่ชักตัวเชือกให้กระสวยพุ่งไปมาในรางกระสวยเท่านั้น จึงทำให้ทอผ้าได้รวดเร็วขึ้น

สำหรับประวัติการทอผ้าของไทยนั้น ประมาณ พ .ศ. 400 คนชาติไทยเริ่มอพยพมาทางใต้ รวมกันเป็นประเทศเรียกว่านครเพทาย เป็นอาณาจักรไทยอีสาน ชาวอีสานรู้จักการย้อมผ้าสีทำพรม ขนสัตว์ ทอผ้าเป็นดอกดวงและทอผ้าได้หลายชนิด รู้จักการเลี้ยงไหม ประมาณ ปี พ .ศ. 800 จีนได้รุกรานไล่จนคนชาติไทยต้องถอยร่นลงมาทางใต้เรื่อยๆ พวกไทยน้อยอพยพลงมาตามแม่น้ำโขงจนถึงประเทศไทยในปัจจุบันนี้ คนไทยที่อพยพลงมาได้นำเอาวิชาหัตถกรรมทอผ้าติดมาด้วย การทอผ้าในสมัยโบราณทำไว้เพื่อใช้เองภายในครอบครัวและทอได้ชำไม่สู้ดีนัก การหัตถกรรมใหม่และการทอผ้าของไทยได้สืบทอดกันมาช้านานนับเป็นพันๆปี จนถึงปัจจุบันก็ยังคงมีการทอผ้ากันอยู่ในท้องถิ่นต่างๆของประเทศ ซึ่งลักษณะของผ้าที่ทอจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เช่น การทอผ้ามัดหมี่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การทอผ้าเชิงจกในภาคเหนือ การทอผ้ายกในภาคใต้ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นนั้นๆ

หัตถกรรมประเภทการทอผ้าพื้นเมืองของไทย ยังมี ทำกันอยู่ทั้งที่เป็นระดับหัตถกรรมในครัวเรือนและระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อม กล่าวคือ ในบริเวณภาคกลางและภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นการทอระดับหัตถกรรมในครัวเรือน ส่วนบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะทอในระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อม

2. ผ้าทอพื้นบ้านทั่วไป

2.1 ผ้าทอพื้นบ้านภาคกลาง

นอกเหนือจากผ้าที่ทอด้วยเทคนิคการทอพิเศษแล้ว ผ้าไทยภาคกลางที่ควรอนุรักษ์ส่วนใหญ่จะทอเป็นผ้าฝ้าย มุ่งที่จะทำให้ผ้ามีคุณภาพดี คงทน มากกว่าจะสนใจความงามในแง่ศิลปกรรม เช่น

2.1.1 ผ้าทอเสาไห้ จ.สระบุรี

2.1.2 ผ้าทอบ้านไร่ จ.ราชบุรี และ จ.พระนครศรีอยุธยา

2.1.3 ผ้าอ่างศิลา (ผ้าอ่างหิน จ.ชลบุรี)

2.1.4 ผ้าซิ่นลายแดงโม (ลายชะโด ของ ลาวโซ่ง ในเขต จ .นครปฐม จ .สุพรรณบุรี จ .

เพชรบุรี จ.ราชบุรี ลักษณะเฉพาะของผ้าลายแดงโม เป็นการใช้ไหมสีแดงเป็นเส้นยืน พุ่งด้ายฝ้ายสีคราม สลับสีขาวเป็นทางเล็กๆคล้ายลายบนผลแดงโม เรียกว่า ลายชะโด เวลาทอเสร็จแล้วจะมองไม่เห็นไหมสีแดงเลย เป็นผ้าเนื้อหนา

2.2 ผ้าทอพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผ้าทอพื้นบ้านที่น่าสนใจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จ. สุรินทร์ มีผ้าทอที่สวยงามหลายประเภท เช่น

2.2.1 ผ้าขาวม้าไหม ผ้าขาวม้าฝ้ายและไหม ซึ่งมีชายมีเชิงเป็นลายขีด

2.2.2 ผ้าอำปรม ผ้าชิ้นที่มีลักษณะการทอแบบลายขีดธรรมดา แต่ใช้เทคนิคการมัดเส้นยืนและเส้นพุ่ง มีการทอเหมือนลายสายฝน

2.2.3 ผ้ากระนิว ผ้าหางกระรอก คือ การใช้ฝ้ายหรือไหมสองสีควั่นเกลียวให้เป็นเส้นเดียวกัน แล้วนำมาทอจะดูเหลือบสีสวยงามมาก บางแห่งเรียกใส่ปลาไหลหรือผ้าไสร่างหางกระรอก

2.2.4 ผ้าเชิงชิ้นต่างๆในภาคอีสาน

2.3 ผ้าทอพื้นบ้านภาคเหนือ

ผ้าฝ้ายที่ใช้เส้นฝ้ายพื้นเมืองปั่นด้วยมือ มีลักษณะพิเศษสวยงามและย้อมสีจากธรรมชาติ ซึ่งนำอนุรักษ์อย่างยิ่ง เช่น

2.3.1 การย้อมหม้อฮ่อม (ย้อมคราม) จ.แพร่

2.3.2 การย้อมสีธรรมชาติจากเปลือก ราก ใบ จากพืชพรรณไม้ต่างๆจากบ้านไร่ไผ่งามบ้านหนองอาบช้าง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

สีแดง จากรากยอป่า มะไฟ ผลคำแสด เปลือกสมอ ไม้เหมือด เม็ดสะตี่ ครั่ง

สีดำ จากผลสมออภิเษก ผลมะเกลืออ่อน ใบมะเก็ง

สีเหลือง จากหัวขมิ้นสวน แก่นไม้ แกแล ลูกมะคาย แก่นขนุน แก่นแข ต้นสะกือ

สีม่วง จากลูกหว่า

สีน้ำตาล จากเปลือกไม้โกงกาง

สีเขียว จากใบหูกวาง เปลือกเอกรา เปลือกต้นมะริดไม้ เปลือกกระทูด เปลือกสมอ

การทอผ้าเป็นปัจจัยสำคัญ ในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันที่เป็นอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกจากใช้นุ่งห่มแล้วยังใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆอีกมาก เป็นผลงานด้านศิลปอีกแขนงหนึ่ง ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานก่อนประวัติศาสตร์ บ่งบอกถึงประเพณีวัฒนธรรม ความมั่งคั่งในลวดลาย ความประณีตของฝีมือ ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาในเรื่องของวัสดุที่น่าเสียดายว่า ปัจจุบันนี้ความเป็นเอกลักษณ์ที่ปรากฏบนงานทอผ้ากำลังจะหมดไปที่ละน้อยและอาจจะเป็นไปได้ที่จะสูญหายไปเ็นที่สุด ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความผันแปรของภาวะเศรษฐกิจ สภาพสังคม สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกระบวนการผลิตงานทอผ้าอย่างมาก อีกประการหนึ่งการมุ่งส่งเสริมขององค์กร หน่วยงานต่างๆที่ขาดการศึกษาถึงข้อมูลและความเป็นมาอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว อาจจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ซึ่งเป็นเรื่องที่มีหน้าที่ส่งเสริมเกี่ยวกับกิจกรรม

การทอผ้าควรให้ความระมัดระวังต่อกระบวนการส่งเสริมเป็นพิเศษ เพราะจะทำให้เป็นผลกระทบต่อ การอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมประเภทสิ่งทอนี้เป็นอย่างยิ่ง

ผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยในปัจจุบันนี้มีปริมาณการทอทั้งที่เป็นระดับหัตถกรรมในครัวเรือน และระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีปริมาณสูง คือบริเวณภาคเหนือและภาคอีสาน ส่วนในบริเวณภาค กลางและภาคใต้นั้น เป็นการทอในระดับหัตถกรรมในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ และการทอผ้าพื้นเมืองใน ปัจจุบันมีแนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงและความเสื่อมสลายของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นค่อนข้างสูง ทั้งนี้ เพราะผู้ทอมักเปลี่ยนแปลงรูปแบบของผ้าไปตามความนิยมของผู้บริโภค เพื่อให้จำหน่ายได้ ขณะที่ ผู้บริโภคที่นิยมผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าของผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองมีน้อย ทำให้ ปริมาณการซื้อจำกัด ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่เป็นตัวเร่งให้เกิดความเสื่อมสลายของผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองใน ปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคอีกหลายประการที่ทำให้การทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองประสบ ปัญหาในการผลิต เพราะเป็นงานที่ต้องใช้ความประณีตวิจิตรบรรจง มีกรรมวิธีในการผลิตซับซ้อนใช้ เวลาในการทอช้านานไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าจาก ผ้ามัดหมี่ หรือผ้าซิดก็ตาม เมื่อจำหน่ายได้ผลตอบแทน ไม่คุ้มค่าของเวลาทำให้ช่างทอผ้ารุ่นใหม่ หันไปประกอบอาชีพที่ได้ผลตอบแทนดีกว่า การทอผ้าพื้นบ้าน พื้นเมือง จึงขาดการสืบทอดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการเสื่อมสูญของผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองในอนาคต

แม้ว่าผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองจะเป็นงานศิลปหัตถกรรมไทยที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ที่สำคัญมากก็ ตาม แต่การทอผ้าประเภทนี้ยังมีอุปสรรคและข้อจำกัดที่ต้องมีการแก้ไข การสนับสนุนส่งเสริม และการ อนุรักษ์ที่จริงจังจึงจะทำให้งานหัตถกรรมประเภทสิ่งทอนี้ดำรงคงอยู่สืบไป

3. สีย้อมธรรมชาติ

สีย้อมธรรมชาติเป็นสารที่ให้สีที่มีอยู่ในธรรมชาติ ลักษณะเด่นของสีย้อมธรรมชาติคือ สีสันทันไม่ สดใสดุจฉาด ให้สีค่อนข้างขรึม แต่เป็นสีโทนสีซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่แม้แต่สีวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ยัง ลอกเลียนแบบได้ยาก หัวใจของการย้อมธรรมชาติอยู่ที่การสังเกตและเรียนรู้จากธรรมชาติรอบกาย เนื่องจากแม้จะใช้วัตถุดิบชนิดเดิมหรือนำวัตถุดิบมาจากไม้ต้นเดิม ซึ่งเคยนำมาทดลองสกัดสีแล้วก็ตาม หากก็ยังอาจได้สีซึ่งแตกต่างไปจากเดิม เพราะอายุความอ่อนแก่ของต้นไม้ สิ่งแวดล้อม และฤดูกาลที่ผัน แปรตามธรรมชาติ จะส่งอิทธิพลถึงสีสันทันของพันธุ์ไม้อยู่เสมอ ตัวอย่างการเลือกสีย้อมธรรมชาติให้ เหมาะสมกับเส้นใย เช่น

สีแดง ที่ได้จากไม้ ฝาง รากยอ เปลือกก่อ ใช้ย้อมเส้นใยที่เป็นฝ้าย ส่วนสีแดงที่ได้จากครั่ง เหมาะสำหรับการย้อมเส้นใยที่เป็นไหม

สีแดงเลือดนก หรือสีส้ม ได้จากผลสะติ

สีเหลือง หากได้จาก ไม้-เปลือกขนุน แก่นแข และขมิ้นใช้ย้อมเส้นใยที่เป็นฝ้าย ส่วนสีเหลืองซึ่งได้จากต้นกาแล ใช้ย้อมเส้นใยซึ่งเป็นไหม

สีส้ม ได้จากต้นคำแสด สามารถใช้ย้อมได้ทั้งฝ้ายและไหม

สีดำ ได้จากผลมะเกลือ ผลกระเจายา ใช้ย้อมได้ทั้งฝ้ายและไหม

สีฟ้า หากได้จากต้นคราม เหมาะสำหรับย้อมเส้นใยที่เป็นฝ้าย หากเป็นสีครามจากต้นฮ่อม ใช้ย้อมได้ทั้งฝ้ายและไหม

สีเขียว ใช้เปลือกมะม่วง เปลือกลิ้นฟ้า ใบกุกวาง เปลือกสมอ บดละเอียดละลายน้ำต้ม

สีน้ำตาล ได้จากเปลือกประตู เครื่องโกย ผลหมาก

สีเทา ใช้เปลือกกระบอก เหง้ากล้วย

สีม่วงเทา ได้จากเปลือกหว่า

สีม่วงอ่อน ได้จากผลหว่า

การสกัดเอาสีออกมาด้วยวิธีการที่ไม่ยุ่งยากซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาที่ อองถินและวิธีการทดลองน้ำวัตฤติน ธรรมชาติต่างๆมาสกัดเพื่อใช้ในการย้อมสีเส้นด้ายหรือผ้าฝืน สามารถจำแนกสีย้อมธรรมชาติออกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1.สีย้อมที่ได้จากพืช 2.สีย้อมที่ได้จากสัตว์ 3.สีย้อมที่ได้จากแร่ธาตุ

สีย้อมที่ได้จากพืช คือสารให้สีธรรมชาติที่อยู่ในพืช ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ย้อมสีผ้า สีที่ได้จากพืชส่วนใหญ่จัดเป็นกลุ่มของสีไดเรกต์(Direct Dye Staff) ใช้ย้อมสีเส้นใยได้โดยตรงโดยไม่ต้องใช้สารช่วยติด แต่ก็ มีสารให้สีจากพืชบางชนิดเป็นสีที่ไม่ละลายน้ำจะต้องทำให้ตัวสีละลายน้ำและทำปฏิกิริยาก่อนเช่น คราม มะเกลือ ต้องอาศัยการหมักเพื่อให้เนื้อสีละลายออกมาเรียกว่ากลุ่มสีวัต (Vat) เมื่อทำการสำรวจจะพบว่า พืชหลายชนิดที่ผู้ย้อมใช้นั้นมีความแตกต่างกันมากขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ที่มี วัตถุประสงค์และการถ่ายทอดภูมิ ปัญญา ทั้งนี้พืชที่ให้สีย้อมธรรมชาติที่ผู้ย้อมนิยมใช้กันเนื่องจากการให้สีที่คล้ายกัน วิธีการย้อมที่คล้ายกันมี อยู่ไม่กี่ชนิดได้แก่

ไม้ฝาง เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กพบได้ทั่วไปในป่าเบญจพรรณของภาคเหนือและ ตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อไม้มีสารเคมี Brazilin สีออกแดงถึงส้มละลายได้ดีในน้ำร้อน ใช้เปลือก เนื้อ และ แก่นของต้นฝางในการย้อมสี ในการย้อมจะทุบไม้ฝางให้แตกแล้วนำไปต้มที่อุณหภูมิ 70-80 องศาเซลเซียส ประมาณ 1-12 ชั่วโมง ความเข้มของสีไม้ฝางขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการต้ม หากต้องการสีเข้มก็ใช้ระยะเวลา ในการต้มนานโดนใช้ย้อมได้ทั้งเส้นด้ายและผ้าฝืน ให้สีน้ำตาลแดง

ไม้ประตู ไม้ยืนต้นเนื้อไม้ปานกลางพบได้ตามป่าเบญจพรรณ สามารถใช้เปลือกไม้และเนื้อไม้เมื่อ ยังสดอยู่ในการย้อม ลักษณะการย้อมคล้ายกับไม้ฝางที่กล่าวมาข้างต้น โดยให้สีย้อมที่ออกมาเป็นสีแดงอม น้ำตาล

มะเกลือ ไม้ยืนต้นพื้นเมืองของไทยพบได้ตามป่าเบญจพรรณ ในการย้อมสีจะใช้ผลมะเกลือสดในการย้อมให้สีเข้มออกเทาถึงดำ ในการสกัดต้องใช้วิธีการหมักผลมะเกลือประมาณ 1 เดือน จบผลมะเกลือเน่าและมีกลิ่นค่อนข้างแรง นำผลมะเกลือที่หมักไว้มาตำแล้วคั้นเอาน้ำอัตราส่วนของมะเกลือประมาณ 2,000 กรัมต่อน้ำ 200 ลิตร สามารถย้อมเส้นด้ายประมาณ 3 กิโลกรัม

คราม เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก นิยมใช้กันมา ก็เป็นเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายย้อมสีที่เรียกว่า ฝ้ายม่อฮ่อม ครามจะมีสารเคมีให้สีที่เรียกว่า Indigo Blue ให้สีน้ำเงินถึงน้ำเงินเข้ม การสกัดต้องใช้ความชำนาญ โดยให้ทั้งต้นและใบมาทำการหมักในน้ำปล่อยให้ต้นครามเน่า ทิ้งไว้ประมาณ 3-7 วัน เมื่อหมักได้ที่แล้วแยกกากในน้ำหมักออกแล้วใช้ปูนแดงแกว่งในน้ำหมัก จากนั้นกรองเอาเนื้อของสีครามมาเก็บไว้ เมื่อจะย้อมให้นำเนื้อครามที่เก็บไว้ไปละลายน้ำเพื่อใช้ในการย้อมโดยไม่ใช่ความร้อนในการย้อม

สีย้อมที่ได้จากสัตว์หรือแมลง เป็นกลุ่มของสีย้อมที่ไม่ค่อยพบเห็นมากนัก สีย้อมที่ได้จากสัตว์อาจได้มากจากการแตกเลือดของสัตว์ซึ่งจะได้สีที่คงทนเนื่องจากมีส่วนประกอบของโปรตีนในเลือดสัตว์ สีย้อมที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนี้จะเป็น สีย้อมที่ได้จากแมลง ได้แก่ ครั่ง จัดเป็นแมลงประเภทเพลี้ยที่ดูดน้ำเลี้ยงจากต้นไม้และขับสารบางอย่างออกมาเมื่อแห้งจะจับตัวเป็นก้อนแข็งสีแดงคล้ายรอบกิ่งไม้ สารเคมีที่ให้สีแดงนี้เรียกว่า Laccaic Acid สามารถละลายได้ดีในน้ำร้อนให้สีแดงสดใส

สีย้อมที่ได้จากแร่ธาตุ แร่ธาตุแต่ละชนิดจะให้องค์ประกอบของสีที่แตกต่างกันปัจจุบันมีการใช้สีจากแร่ธาตุค่อนข้างน้อยแต่ที่ใช้ย้อมกันมากจะได้แก่ ดินสีต่างๆ เนื่องจากดินแต่ละพื้นที่ให้สีที่แตกต่างกัน ดินที่ใช้ย้อมเส้นด้ายส่วนใหญ่จะเป็นดินแดงซึ่งมีองค์ประกอบของธาตุเหล็กสูง นอกจากนี้ยังมีดินสีเหลือง ดินดำ และโคลน ทั้งนี้สามารถสกัดสีจากดินหรือโคลนโดยนำมาละลายกับน้ำ กวนให้เนื้อดินแตกตัวและปล่อยให้ตกตะกอนกรองเอาน้ำสีด้านบนมาใช้ในการย้อมสี โดยความเข้มของสีขึ้นอยู่กับปริมาณของเนื้อดินหรือปริมาณของสารที่อยู่ในดิน เมื่อนำเส้นด้ายลงย้อมในน้ำดินแล้วก็ให้อุณหภูมิของน้ำสูงขึ้น และจะเกิดการเติมสารช่วยย้อม เช่น เกลือ สารส้ม หรือสนิมเหล็ก ลงในน้ำย้อมช่วยในการยึดติดของสีย้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์

การนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่แบบสร้างสรรค์ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมให้ดีขึ้น หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์คู่แข่งที่มีอยู่แล้ว นับว่าเป็นรูปแบบของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน ทั้งนี้การออกแบบผลิตภัณฑ์จะประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับการปรับปรุงหรือพัฒนามาจากของเดิม โดยได้แนวคิดมาจากแบบเดิมนำมาพัฒนาให้เข้ากับสังคมใหม่ เนื่องจากความต้องการของมนุษย์มีมากกว่าปัจจัยการดำรงชีวิตพื้นฐาน จึงเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์พยายามทำการออกแบบ และสร้างสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อสนองความต้องการทาง

ร่างกายและจิตใจ จากรูปแบบที่เรียบง่ายค่อยๆเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

4.1 ขอบเขตของงานออกแบบผลิตภัณฑ์

4.1.1 ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม (Handy Crafts)

โดยผู้ออกแบบและผู้ผลิตมักจะเป็นคนเดียวกัน สัมผัสกับผลิตภัณฑ์นั้นตั้งแต่เริ่มจนจบ มีการสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดลงในผลงานด้วย ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากความต้องการเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรายละเอียดของงานที่ไม่เหมือนกันเครื่องจักรสามารถทำเลียนแบบได้ยาก ในการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจะมีองค์ประกอบดังนี้

- คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม
- มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น
- ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น
- ความสวยงามและความน่าสนใจ
- รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา
- สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง
- ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย
- ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย
- ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

4.1.2 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (Industrial Product)

ผู้ออกแบบและผู้ผลิตมักจะแยกจากกัน นักออกแบบสัมผัสในส่วนของการออกแบบบนกระดาษหรือหุ่นจำลอง ส่วนการผลิตในขั้นสุดท้ายเป็นเครื่องจักรในระบบอุตสาหกรรมที่มีการทำงานเป็นทีมประกอบไปด้วยผู้ร่วมงานหลายคน ได้แก่ นักออกแบบ วิศวกร นักการตลาด ฯลฯ ผลิตภัณฑ์เกิดจากการผลิตของเครื่องจักรจึงเกิดเป็นข้อเด่นของ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีความเหมือนกันทุกรายละเอียด สามารถผลิตได้เร็ว ราคาก็ถูกเมื่อผลิตจำนวนมาก ในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะมีองค์ประกอบดังนี้

- ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- การออกแบบ
- การผลิตทางอุตสาหกรรม
- การทดสอบ
- การตลาด

4.2 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์มีปัจจัยที่นักออกแบบควรคำนึงถึง เป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้และเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของงานออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

4.2.1 หน้าที่ใช้สอย (Function)

ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดจะต้องมีหน้าที่ใช้สอยถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือสามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยตามที่ผู้บริโภคต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตภัณฑ์นั้นอาจมีหน้าที่ใช้สอยอย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ได้ แต่ละหน้าที่ใช้สอยนั้นจะดีหรือไม่ดีก็ต้องใช้งานไปแล้วสักระยะหนึ่งถึงจะทราบข้อบกพร่องต่างๆ เช่น

การออกแบบโต๊ะอาหารกับโต๊ะทำงาน โต๊ะทำงาน จะมีหน้าที่ใช้สอยที่ยุ่ยากกว่ามาก มีลิ้นชักสำหรับใส่เอกสาร เครื่องเขียน อื่นๆ ส่วนโต๊ะอาหารนั้นไม่จำเป็นต้องมีลิ้นชักระยะเวลาที่จะต้องใช้งานก็สั้นกว่า แต่ต้องสะดวกในการทำความสะอาดดูแลรักษาได้ง่าย

การออกแบบเก้าอี้ หน้าที่ใช้สอยของเก้าอี้ก็คือเอาไว้ใช้นั่งใน ลักษณะกิจกรรมต่างๆ เช่น เก้าอี้รับประทานอาหารลักษณะและขนาดต้องเหมาะสมกับโต๊ะอาหาร เก้าอี้เขียนแบบลักษณะและขนาดต้องเหมาะสมกับโต๊ะเขียนแบบ ถ้าเอาเก้าอี้รับแขกมาใช้นั่งเขียนแบบก็จะเกิดการเมื่อยล้า และนั่งทำงานได้ไม่สะดวกทำงานได้ไม่นาน

การออกแบบมิดที่ใช้ใน การทำครัวนั้นก็มียุ่หลากหลายชนิดตามการใช้งานเฉพาะ เช่น มิดปกผลไม้ มิดแก๊วเนื้อสัตว์ มิดสับกระดูก มิดหั่นผัก เป็นต้น หากเราใช้มิดชนิดเดียวทำกิจกรรมทุกอย่างก็ทำให้ไม่สะดวกในการใช้งานอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุขณะใช้ได้ เพราะไม่ได้รับการออกแบบมาให้ใช้งานเฉพาะด้าน

4.2.2 ความสวยงามน่าใช้ (Aesthetics or Sales Appeal)

ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมานั้นจะต้องมีรูปร่าง ขนาด สี สัน สวยงาม น่าใช้ ตรงตามรสนิยมของกลุ่มบริโภคเป้าหมายเป็นวิธีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมและได้ผลดีเพราะความสวยงามเป็นความพึงพอใจอันดับแรกที่คน เราสัมผัสได้ก่อนมักเกิดมาจากรูปร่างและสีเป็นหลัก การกำหนดรูปร่างและสีในงานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น ไม่เหมือนกับการกำหนดรูปร่างและสีในงานจิตรกรรม ซึ่งสามารถที่จะแสดงหรือกำหนดรูปร่างและสีได้ตามความนึกคิดของจิตรกร แต่ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นจำเป็นต้องยึดข้อมูลและกฎเกณฑ์ผสมผสานของรูปร่างและสี สัน ระหว่างทฤษฎีทางศิลปะและความพึงพอใจของผู้บริโภคเข้าด้วยกัน ถึงแม้ว่ามนุษย์แต่ละคนมีการรับรู้และพึงพอใจในเรื่องของความงามได้ไม่เท่ากัน และไม่มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจใดๆเป็นตัวชี้ขาดความถูกผิด แต่คนเราส่วนใหญ่ก็มีแนวโน้มที่จะมองเห็นความงามไปในทิศทางเดียวกันตามธรรมชาติตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ

ของที่ระลึก และของตกแต่งบ้านต่างๆ ความสวยงามคือหน้าที่ใช้สอยนั่นเองและความสวยงามจะสร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภคให้เกิดการตัดสินใจซื้อ

4.2.3 ความสะดวกสบายในการใช้ (Ergonomics)

การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้นต้องเข้าใจกายวิภาคเชิงกลเกี่ยวกับ ขนาด สัดส่วน ความสามารถและขีดจำกัดที่เหมาะสมสำหรับอวัยวะส่วนต่างๆของผู้ใช้ การเกิดความรู้สึกที่ดีและสะดวกสบายในการใช้ผลิตภัณฑ์ ทั้งทางด้านจิตวิทยา (Psychology) และสรีระวิทยา (Physiology) ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะเพศ เผ่าพันธุ์ ภูมิภาค และสังคมแวดล้อมที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นข้อบังคับในการออกแบบ การวัดคุณภาพทางด้าน ergonomics พิจารณาได้จากการใช้งานได้อย่างกลมกลืนต่อการสัมผัส ตัวอย่างเช่น การออกแบบเก้าอี้ต้องมีความนุ่มนวล มีขนาดสัดส่วนที่ นั่งแล้วสบาย โดยอิงกับมาตรฐานผู้ใช้ของชนชาติหรือเผ่าพันธุ์นั้นๆ เป็นเกณฑ์ เช่น ไม่ใช้ขนาดสัดส่วนของชาวตะวันตกมาออกแบบเก้าอี้สำหรับชาวเอเชียเพราะอาจเกิดความไม่พอดีหรือไม่สะดวกในการใช้งาน การออกแบบปุ่มบังคับ ด้ามจับของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ผู้ใช้ต้องใช้ร่างกายหรืออวัยวะไปสัมผัสเป็นเวลานาน จะต้องกำหนดขนาด ส่วนโค้ง ส่วนเว้า ส่วนตรง ส่วนแคบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างพอดีกับร่างกายหรืออวัยวะของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆเพื่อทำให้เกิดความถนัดและสะดวกสบายในการใช้รวมทั้งลดอาการเมื่อยล้าเมื่อใช้นานๆ

4.2.4 ความปลอดภัย (Safety)

ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีพของมนุษย์ มีทั้งประโยชน์และโทษในตัว การออกแบบจึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริโภคเป็นสำคัญไม่เลือกใช้วัสดุ สี กรรมวิธีการผลิต ที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้หรือทำลายสิ่งแวดล้อม ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็แสดงเครื่องหมายเตือนไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนหรือมีคำอธิบายการใช้แนบมากับผลิตภัณฑ์ด้วย เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ควรมีส่วนป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเมื่อยล้าหรือพลั้งเผลอ เช่น จากการสัมผัสกับส่วนกลไกการทำงาน จากความร้อน จากไฟดูด เป็นต้น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ง่ายต่อการเกิดอัคคีภัยหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และควรมีสัญลักษณ์หรือคำอธิบายติดต่อบนผลิตภัณฑ์ไว้ การออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กต้องเลือกใช้วัสดุที่ไม่มีสารพิษปนเปื้อน เพื่อป้องกันเด็กเอาเข้าปากกัดหรืออม ชิ้นส่วนต้องไม่มีส่วนแหลมคมให้เกิดการบาดเจ็บมีข้อความหรือสัญลักษณ์บอกเตือน เป็นต้น

4.2.5 ความแข็งแรง (Construction)

ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมานั้นจะต้องมีความแข็งแรงในตัวทนทานต่อการใช้งานตามหน้าที่ และวัตถุประสงค์ที่กำหนด โครงสร้างมีความเหมาะสมตามคุณสมบัติของวัสดุ ขนาด แรง กระทำในรูปแบบต่างๆจากการใช้งาน เช่น

การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ที่ที่ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง ต้องเข้าใจหลักโครงสร้างและการรับน้ำหนัก ต้องสามารถควบคุมพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้ด้วย เช่นการจัดท่าทางในการใช้งานให้เหมาะสม สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะ และต้องรู้จักผสมความงามเข้ากับชิ้นงานได้อย่างกลมกลืน เพราะโครงสร้างบางรูปแบบมีความแข็งแรงดีมากแต่ขาดความสวยงาม จึงเป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะต้องเป็นผู้ผสมผสานสิ่งนี้เข้ามาอยู่ในความพอดีให้ได้ นอกจากการเลือกใช้ประเภทของวัสดุ โครงสร้างที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความประหยัดควบคู่กันไปด้วย

4.2.6 ราคา (Cost)

ก่อนที่จะออกแบบผลิตภัณฑ์ควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ว่าเป็นกลุ่มใด อาชีพอะไร ฐานะเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้นักออกแบบสามารถกำหนดแบบผลิตภัณฑ์และประมาณราคาขายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้ใกล้เคียงมากขึ้น การจะได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มี ราคาเหมาะสมนั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่การเลือกใช้ชนิดหรือเกรดของวัสดุและวิธีการผลิตที่เหมาะสม ผลิตได้ง่ายและรวดเร็ว แต่ในกรณีที่ประมาณราคาจากแบบสูงกว่าที่กำหนดก็อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆกันใหม่เพื่อลดต้นทุน แต่ทั้งนี้ต้องคงไว้ซึ่งคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น

4.2.7 วัสดุ (Materials)

การออกแบบควรเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติด้านต่างๆ ได้แก่ ความใส ผิวมันวาว ทนความร้อน ทนกรดด่าง ไม่ลื่น เป็นต้น ให้เหมาะสมกับหน้าที่การใช้นั้นๆ นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงความง่ายในการดูแลรักษา ความสะดวก รวดเร็วในการผลิต สั่งซื้อและคงคลัง รวมถึงจิตสำนึกในการรณรงค์ช่วยกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการเลือกใช้วัสดุที่หมุนเวียนกลับมาใช้ได้ใหม่ (Recycle) ก็เป็นสิ่งที่นักออกแบบต้องตระหนักถึงในการออกแบบร่วมด้วย เพื่อช่วยกันลดปริมาณขยะของโลก

4.2.8 กรรมวิธีการผลิต (Production)

ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดควรออกแบบให้สามารถผลิตได้ง่าย รวดเร็ว ประหยัดวัสดุ ค่าแรงและค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่ในบางกรณีอาจจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับกรรมวิธีการผลิตของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิม และควรตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีอะไรที่จะลดต้นทุนได้รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการประหยัดเพราะการผลิตที่ละม้าย

4.2.9 การบำรุงรักษาและซ่อมแซม (Maintenance)

ผลิตภัณฑ์ทุกชนิดควรออกแบบให้สามารถที่จะบำรุงรักษา และแก้ไขซ่อมแซมได้ง่าย ไม่ยุ่งยากเมื่อมีการชำรุดเสียหายเกิดขึ้น ง่ายและสะดวกต่อการทำความสะอาดเพื่อช่วยยืดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์นั้นๆออกไป รวมทั้งควรมีค่าบำรุงรักษาและการสึกหรอต่ำ เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ที่มีกลไกภายในซับซ้อน อะไหล่บางชิ้นย่อมมีการเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งานหรือจากการใช้

งานที่ผิดวิธี การออกแบบที่ดีนั้นจะต้องศึกษาถึงตำแหน่งในการจัดวางกลไกแต่ละชิ้น เพื่อที่จะได้ออกแบบส่วนของฝาครอบบริเวณต่างๆ ให้สะดวกในการถอดซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอะไหล่ได้โดยง่าย นอกจากนี้การออกแบบต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆร่วมด้วยเช่น การใช้ชิ้นส่วนร่วมกันให้มากที่สุด โดยเฉพาะอุปกรณ์ยึดต่อการเลือกใช้ชิ้นส่วนขนาดมาตรฐานที่หาได้ง่าย การถอดเปลี่ยนได้เป็นชุดๆการออกแบบให้บางส่วนสามารถใช้เก็บอะไหล่ หรือใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับถอดซ่อมบำรุงรักษาได้ในตัว เป็นต้น

4.2.10 การขนส่ง (Transportation)

ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบควรคำนึงถึงการประหยัดค่าขนส่งความสะดวกในการขนส่ง ระยะทาง เส้นทาง การขนส่ง การกินเนื้อที่ในการขนส่งของรถยนต์หรือรถบรรทุกทุกอย่างไป ส่วนการบรรจุหีบห่อต้องสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการชำรุดเสียหายของผลิตภัณฑ์ได้ง่าย กรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบนั้นมีขนาดใหญ่ อาจต้องออกแบบให้ชิ้นส่วนสามารถถอดประกอบได้ง่าย เพื่อให้หีบห่อมีขนาดเล็กกลง เช่น การออกแบบเครื่องเรือนชนิดถอดประกอบได้ ต้องสามารถบรรจุผลิตภัณฑ์ลงในตู้สินค้าที่เป็นขนาดมาตรฐานเพื่อประหยัดค่าขนส่ง รวมทั้งผู้ซื้อสามารถทำการขนส่งและประกอบชิ้นส่วนให้เข้ารูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้โดยสะดวกด้วยตัวเอง

4.3 คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี

4.3.1 ความแปลกใหม่ (Innovative) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ซ้ำซากมีการนำเสนอความแปลกใหม่ในด้านต่างๆ เช่น ประโยชน์ใช้สอยที่ต่างไปจากเดิม มีรูปแบบใหม่ ใช้วัสดุใหม่ หรืออื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้บริโภคในตลาดนั้น

4.3.2 มีที่มา (Story) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประวัติ มีที่มาหรือ เล่าเรื่องได้ไม่ว่าจะเป็นต้นกำเนิด ความคิดรวบยอดของการออกแบบให้ผู้บริโภคทราบถึงเรื่องราวเหล่านั้นได้ เช่น นาฬิกาของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ กล่าวถึงต้นกำเนิดมาจากงานช่างฝีมือในหมู่บ้านเก่าแก่หมู่บ้านหนึ่งที่มีการสืบทอดกันต่อๆมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

4.3.3 ระยะเวลาเหมาะสม (Timing) การนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาดนั้นเหมาะสมกับฤดูกาล หรือตามความจำเป็น หรือเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคในช่วงเวลานั้นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อกันฝนหรือร่ม ก็ควรจะออกสู่ตลาดในช่วงฤดูฝน ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าชุดนักเรียนก็ควรที่จะออกสู่ตลาดช่วงก่อนเปิดภาคเรียน เป็นต้น

4.3.4 ราคาพอสมควร (Price) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาขายเหมาะสมกับกำลังซื้อของผู้บริโภคในตลาดนั้นๆ โดยอาศัยการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้บริโภคให้ได้ข้อมูลก่อนทำการออกแบบและผลิต

4.3.5 มีข้อมูลข่าวสาร (Information) ข้อมูลข่าวสารของตัวผลิตภัณฑ์ควรจะสื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบและเข้าใจอย่างถูกต้องในด้านประโยชน์และวิธีการใช้งาน เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรและผลิตภัณฑ์

4.3.6 เป็นที่ยอมรับ (Regional Acceptance) ผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือกลุ่มสังคมเป้าหมาย ไม่เป็นสิ่งที่ทำให้เสื่อมเสียหรือขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม หรือศาสนา

4.3.7 มีอายุการใช้งาน (Life Cycle) ผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องมีความแข็งแรง คงทนต่อสภาพของการใช้งาน หรือมีอายุการใช้งานที่เหมาะสมกับลักษณะของผลิตภัณฑ์และราคาที่เหมาะสม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าม่อฮ่อม พบว่าผู้บริโภคมีความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ทำจากผ้าม่อฮ่อม ทั้ง 3 ชนิดได้แก่ กระเป๋าสตรี หมอนอิงและที่รองจาน เมื่อนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบไปประเมินหาความพึงพอใจพบว่า กระเป๋าสตรีรูปทรงสี่เหลี่ยมตกแต่งโดยใช้เศษผ้าม่อฮ่อมที่เหลือจากการตัดเย็บ มาประกอบเป็นลวดลายลงบนกระเป๋าโดยเทคนิคการปะติด สายกระเป๋าตกแต่งโดยใช้สายหนัง และใช้เม็ดไม้ กระจุกกระจิก ปักตกแต่งมีค่าความพึงพอใจมากที่สุด (กานต์ธิดา,2550)

จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกจากผ้าทอชาวไทยทรงดำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ช่องทอผ้าชาวไทยทรงดำในจังหวัดเพชรบุรี มีอายุเฉลี่ย 36-45 ปี และมีประสบการณ์การทอผ้าประมาณ 5-10 ปี โดยใช้วัสดุหลักเป็นฝ้าย และใช้ไหมประกอบรองลงมา นอกจากนี้ยังมีทักษะในด้านการปักผ้าและปะผ้า ทั้งนี้ความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารมากที่สุดและมีการผสมผสานกับวัสดุอื่นลงบน รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ได้แก่ กระจุก โลหะเงิน และกระจุก (สิริธัญญา,2549)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าของที่ระลึกของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าของที่ระลึกของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจากมากไปน้อย คือ ความสามารถด้านภาษาของผู้ขาย การบรรจุหีบห่อ และการบริการ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจสินค้า OTOP ประเภทหัตถกรรม ผ้าไหม และผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม เครื่องเงินและดีบุก แต่ก็ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์ประเภทอัญมณีและเครื่องประดับน้อยมาก (ดุลพาห ,2547)

งานวิจัยเรื่อง ทักษะคิดและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภทกระเป๋า ผ้าของชาวจีนที่อาศัยในประเทศไทย กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ชาวจีนที่อาศัยในประเทศไทยนั้นเป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี สถานภาพโสด ส่วนใหญ่เกิดทางมาซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภท

กระเป่าฟ้า ทัศนคติที่ชาวจีนมีต่อสินค้าของที่ระลึกประเภทกระเป่าฟ้า คือความแปลกใหม่ของกระเป่า
(Yanguang Cai,2552)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย โดยใช้เทคนิคในการออกแบบและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการศึกษาและสำรวจพื้นที่จริงจากการสัมภาษณ์ ความต้องการของผู้ใช้นำไปสู่การออกแบบพัฒนาสู่การออกแบบและผลิตภัณฑ์ต้นแบบ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ารย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการออกแบบ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่บริโภคผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ ในงานแสดงสินค้า OTOP ที่ชุมชนผู้ผลิตไปออกงาน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่บริโภคผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ ในงานแสดงสินค้า OTOP ที่ชุมชนผู้ผลิตไปออกงาน จำนวน 217 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบบังเอิญจาก ผู้สนใจในการเข้าชมผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติและยินดีให้ข้อมูลที่ผู้ผลิตเอาไปแสดงในงานแสดงสินค้า OTOP

1.3 สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ งานแสดงสินค้า OTOP ที่เมืองทองธานี งานแสดงสินค้า OTOP ที่สามชุก ตลาด 100ปี จังหวัดสุพรรณบุรี ร้านแสดงสินค้า OTOP อาคารนาชามอลล์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.2 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2.3 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอในรูปของของตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประเมินจากช่วงของค่าเฉลี่ยเลขคณิตดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนในการออกแบบ

3.1 ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ของชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก โดยเบื้องต้นชุมชนที่มีการทำผลิตภัณฑ์จาก ผ้าฝ้าย ได้มีการออกร้านตามงานกิจกรรมต่างๆที่ทางจังหวัดได้มีการจัดขึ้น ตลอดจนออกงานตามงานแสดงสินค้าในประเทศ ไม่มีหน้าร้านเป็นของตนเอง

3.2 สํารวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิตโดยตรงในชุมชน เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา และออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยได้รับ คำแนะนำเบื้องต้นถึงกลุ่มชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และข้อมูลต่างๆจากคุณเสน่ห์ บุญสุข พัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี

3.3 วิเคราะห์ลักษณะของผลิตภัณฑ์และพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อให้เกิดการจดจำมีความแตกต่างจากผู้ผลิตจากแหล่งอื่นอีกทั้งจะเป็นการสร้าง ความ มั่นใจในคุณภาพของสินค้าในการซื้อครั้งต่อไป

3.4 ทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยทำแบบร่างและทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานและกรรมวิธีการผลิต

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการออกแบบและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก นั้น จะต้องสื่อถึงจังหวัด สุพรรณบุรี ที่มีเอกลักษณ์ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลของ ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีการทำผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และได้นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบกับการออกแบบ

4.1 ได้รับคำแนะนำและข้อมูล เกี่ยวกับกลุ่มชุมชนผ้าทอในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มี การทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จากคุณเสน่ห์ บุญสุข พัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี

4.2 สัมภาษณ์และสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนที่ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอของ ชุมชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มทอผ้าไร่ราชพฤกษ์ ผู้ประสานงาน นางสาวรุ่ง ชำศิริ
2. กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ผู้ประสานงาน นางกัลยา ปทุมสูติ
3. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง ผู้ประสานงาน นางนิตยา ใจโต
4. กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว ผู้ประสานงาน นางขวัญยืน ทองดอนจุย

4.3 สัมภาษณ์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักท่องเที่ยวและผู้สนใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย ที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ จากงานแสดงสินค้า OTOP ที่ชุมชนผู้ผลิตนำผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดง ดังนี้ งานแสดงสินค้า OTOP ที่เมืองทองธานี งานแสดงสินค้า OTOP ที่สามชุก ตลาด 100ปี จังหวัดสุพรรณบุรี ร้านแสดงสินค้า OTOP อาคารนาซามอลล์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มชุมชนผ้าทอ จังหวัดสุพรรณบุรี
  2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น
- ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์กลุ่มชุมชนผ้าทอ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่และสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนที่ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชุมชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มทอผ้าไผ่ราชพฤกษ์ ผู้ประสานงาน นางสาวรุ่ง ชำศิริ
- 1.2 กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ผู้ประสานงาน นางกัลยา ปทุมสูติ
- 1.3 กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง ผู้ประสานงาน นางนิตยา ใจโต
- 1.4 กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว ผู้ประสานงาน นางขวัญยืน ทองดอนจุย

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.1 กลุ่มทอผ้าไผ่ราชพฤกษ์ ผู้ประสานงาน นางสาวรุ่ง ชำศิริอยู่บ้านเลขที่ 82/2 หมู่ 2 ตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 1 กลุ่มทอผ้าไผ่ราชพฤกษ์

เป็นผ้าทอที่ได้จัดทำในกลุ่มแม่บ้านของตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้รับความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ถ่ายทอด ได้ทำขึ้นใช้ในครอบครัวและพัฒนาขึ้นมาเป็นสินค้าผ้าทอพื้นบ้านจนได้รับรางวัลเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดสุพรรณบุรี ผ้าทอที่ทางกลุ่มทอจขึ้นผ้ามัดหมี่ ผ้าลายรี้ว ผ้าขาวม้า ผ้าสายรุ้ง ผ้าลายขัด ผ้าลายแตงโม โดยส่วนมากจะมีผู้ว่าจ้างให้ทอผ้าสีพื้น สำหรับตัดชุดฟอร์มของหน่วยงานต่างๆ

ประเภทของผ้าทอที่กลุ่มผลิตจำหน่าย ผ้าฝ้ายมัดหมี่ ผ้าฝ้ายสายรุ้ง ผ้าฝ้ายทอสีพื้น ผ้าขาวม้า ผ้าขึ้นมัดหมี่ ผ้าทอมือลายขัดพื้นฐานชนิดเส้นด้ายใยประดิษฐ์ระเป่าหมอนปักกลาย ผ้าพันคอ เสื้อสูท

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าใฝ่ราชพฤกษ์ผลิต

เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของกลุ่มทอผ้าไหมราชพฤกษ์

- กลุ่มทอผ้าไหมราชพฤกษ์ถือได้ว่าเป็นลาวโซ่งประยุกต์งานผ้าทอใช้การผสมสีสังเคราะห์ และย้อมสีธรรมชาติ

- มีการปกลดลายรูปทรงเลขาคณิต โดยใช้เครื่องจักรเข้ามาประยุกต์
- ผ้าทอมีเนื้อแน่น
- มีหน่วยงานให้ความสำคัญในการสั่งทำผ้าผืน

จุดด้อยของกลุ่มทอผ้าไหมราชพฤกษ์

- เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางการเกษตรทำให้การทำการเกษตรในจังหวัดสุพรรณบุรีได้รับผลตอบรับที่ดีส่งผลให้ระยะเวลาในการทอผ้าลดน้อยลงรวมถึงคนทอผ้าลดน้อยลง

- ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ยังต้องการพัฒนาเรื่องรูปแบบของผลิตภัณฑ์ได้อีกมาก
- บรรจุภัณฑ์ยังขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการส่งเสริมผลิตภัณฑ์รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีต่อ

จังหวัดสุพรรณบุรี

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

งานแสดงสินค้าOTOP และงานเทศกาลต่างๆร้านแสดงสินค้าOTOP อาคารนาซำมอลล์ ชั้น 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และตามหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นผู้จัดทำ

1.2 กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง ผู้ประสานงานนทึลยา ปทุมสูติ อยู่บ้านเลขที่4 หมู่ 13 ตำบลจรเข้สามพัน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 3 กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง

บ้านวังทอง เป็นหมู่บ้านที่เกิดใหม่โดยแบ่งพื้นที่ปกครองออกมาจากบ้านวังหลุมทอง เหตุที่ให้นามว่าวังทอง ก็ด้วยอาศัยคำว่าวังจากคำหน้าของชื่อเดิม และอาศัยความหมายที่ดั่งใจของ คำว่า ทอง

การสืบสานตำนานทอผ้าภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่เดิมชาวบ้านหนองบัว วังหลุมทอง สั่งสมสืบสานการทอผ้าใช้เองในครัวเรือนมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 200 ปี ด้วยฝีมือแบบโบราณต่อมาได้พัฒนาเป็นการทอด้วยเครื่องจักรเมื่อปี 2524 นอกจากทอเพื่อใช้เองก็ยังได้ทอขายบ้างตามโอกาส ปัจจุบันรวมกันเป็นกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง มีเครือข่ายบ้านวังหลุมทองหนองบัวและหมู่บ้านในละแวกใกล้เคียงเชื่อมโยงวิถีชีวิต มีการทอจำหน่ายอย่างกว้างขวาง

ประเภทผ้าทอที่กลุ่มผลิตจำหน่ายได้แก่ ผ้าชุดมัดหมี่ลายสายฝนพื้นผ้าฝ้าย ผ้าชุดมัดหมี่สีตระกอบ ผ้าชุดมัดหมี่ลายเปลือกไม้สายรุ้ง ผ้าชุดมัดหมี่ลายสายฝน ผ้าชุดมัดหมี่ลายสอดดั้น ผ้าชุดมัดหมี่พิเศษผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า ผ้าถุงมัดหมี่ ผ้าถุงสอดดั้น ผ้าถุงจกไหม ผ้าไหม ปกสมุดโน้ต เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋า ของใส่โทรศัพท์ กล่องใส่นาฬิกา ปลอกยวนทำจากเศษผ้าที่เหลือ

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าบ้านวังทองผลิต

เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของผลิตภัณฑ์

- กลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง มีการผสมผสานวัฒนธรรมของหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ไทยแท้ ลาว เวียง ลาวครึ่ง ไทยทรงดำ

- มีกลุ่มคนทำงานจำนวนมากประมาณ 20-80 คนในการทำงานผ้าทอ
- ผ้าทอเป็นผ้าฝ้ายและไหมทอมือ ย้อมสีสังเคราะห์และย้อมสีธรรมชาติ
- มีการพัฒนานำผ้าฝ้ายมาตัดเป็นเสื้อสำเร็จ เศษผ้าก็แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น
- เป็นศูนย์ OTOP ต้นแบบ เพื่อการเรียนรู้จึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ มา

ดูงานและซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ

จุดด้อยของกลุ่มทอผ้าบ้านวังทอง

- ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ยังต้องการพัฒนาเรื่องรูปแบบของผลิตภัณฑ์ได้อีกมาก
- บรรจุภัณฑ์ยังขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการส่งเสริมผลิตภัณฑ์รวมถึงภาพลักษณ์ที่มีต่อ

จังหวัดสุพรรณบุรี

- เนื่องจากกำลังการผลิตจึงขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่จะส่งเสริมการขาย

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

งานแสดงสินค้า OTOP และงานเทศกาลต่างๆ ร้านแสดงสินค้า OTOP อาคารนาซามอลล์ ชั้น 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และตามหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นผู้จัดทำ

1.3 กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง ผู้ประสานงานนางนิศยา ใจโต อยู่บ้านเลขที่ 94 หมู่ 1 ตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 5 กลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิง

ผ้าทอบ้านหนองลิง เป็นผ้าทอของชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญซึ่งลูกหลานชาวมอญบ้านหนองลิงได้สืบทอดภูมิปัญญาด้านการปลูกฝ้ายการปั่นด้าย การทอผ้า การตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มตามเอกลักษณ์ของชนเผ่ามาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันวิถีการดำรงชีวิตของชาวไทยเชื้อสายมอญบ้านหนองลิงได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาแต่ภูมิปัญญาด้านการทอผ้า ย้อมผ้าปักผ้า อันเป็นลักษณะของชาวมอญยังคงอยู่จึ่งรวมกลุ่มเป็นกลุ่มทอผ้าบ้านหนองลิงทำผลิตภัณฑ์จำหน่ายให้กับคนในชุมชนและคนทั่วไปทำให้คนบ้านหนองลิงนิยมใส่เสื้อผ้าทอกันมากขึ้น เป็นการสืบสานประเพณีการแต่งกายของชาวมอญมิให้สูญหายไปตามกาลเวลา รวมทั้งทำให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ว่าจะเป็นการผลิตหรือการจำหน่ายทางหัตถกรรมเอกลักษณ์ของลวดลาย ผ้าทอบ้านหนองลิง มีทั้งผ้าทอด้วยมือจากฝ้ายแท้ ย้อมด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกไม้ต่างๆ เช่น เปลือกมะพร้าว ลูกหว้า ฯลฯ อันเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมานาน และผ้าทอด้วยกี่กระตุกจากฝ้ายประดิษฐ์ ผ้าสายรุ้งเกล็ดฝน5 สีเป็นผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนใช้สวมใส่ในงานมงคลจะทอเป็นผ้าลาย 5 สี ซึ่งชาวมอญเชื่อว่าสวมใส่ผ้าสีแล้วจะเป็นมงคล

ประเภทของผ้าทอที่กลุ่มผลิตจำหน่าย ผ้าสายรุ้ง ผ้าพุ่งควบ ผ้ามัดหมี่ ผ้าทอมือจากเส้นฝ้ายธรรมชาติ ผ้าสีพื้น ผ้าปักตัวอักษร ผ้าขาวม้า ผ้าลายสก็อต ผ้าทอจากด้ายประดิษฐ์ ผ้าปักลาย ผ้าสายรุ้งเกล็ดฝน5 สี ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า กรอบผ้าปักลายสวยงาม

ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองสิงผลิต

เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองสิง

- กลุ่มทอผ้าบ้านหนองสิง ได้รับวัฒนธรรมจากมอญและไทยทรงดำทำให้ผ้าทอมีการผสมผสานกันอย่างลงตัว

- ผ้าฝ้ายและไหมทอมือย้อมสีสังเคราะห์และย้อมสีธรรมชาติ
- เน้นการย้อมด้วยสีธรรมชาติอย่างชัดเจน
- มีตลาดขายชาวญี่ปุ่นที่ให้ความสนใจในผ้าทอสีธรรมชาติและสั่งไว้เป็นจำนวนมาก
- มีรูปแบบลักษณะของผ้าเรียกว่า ผ้าลายขวาง
- ลักษณะเด่นอีกอย่างคือลักษณะของผ้าที่เรียกว่าผ้าลาฮีสี
- ผ้าทอมีเนื้อหนาเป็นพิเศษ

จุดด้อยของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองสิง

- มีกำลังการผลิตน้อยเนื่องจากทางกลุ่มยังมีสมาชิกจำนวนน้อยมากส่งผลต่อกลิทพ
- ยังมีลองผิดลองถูกในการใช้วัสดุธรรมชาติมาทำการย้อมสีอยู่ตลอดเวลา
- บรรจุภัณฑ์ยังขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการส่งเสริมผลิตภัณฑ์รวมถึงภาพลักษณ์ที่มีต่อ

จังหวัดสุพรรณบุรี

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

งานแสดงสินค้าOTOP และงานเทศกาลต่างๆร้านแสดงสินค้าOTOP อาคารนาซามอลล์
ชั้น 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และตามหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นผู้จัดทำ

1.4 กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว ผู้ประสานงานนางขวัญยืน ทองดอนจุย อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ 2 ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 7 กลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว

ผ้าดอนบ้านมะนาว ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของบ้านดอนมะนาว ซึ่งส่วนใหญ่สืบเชื้อสายลาวโซ่ง ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเพชรบุรี เป็นผ้าชิ้นใหม่ลวดลายประยุกต์ใช้เส้นด้ายไหมประดิษฐ์ นำไปทอตามแบบลวดลายที่แสดงถึงชีวิต ความเชื่อของกลุ่มชนลาวโซ่งจนเป็นผืนผ้าแล้วนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้านุ่งห่ม สีสนของผ้าจะเป็นทอสีดำ ผ้าที่ทอมีชนิด คือ

ผ้าฝ้าย ผ้าชิ้นลายแตงโม ผ้าตีนชิ้นและผ้าไหม เอกลักษณ์ของผ้าลาวโซ่งจะมีกา“อ้อแส่ว” เป็นการปักสอดเส้นด้ายด้วยลวดลายต่างๆ และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ภัณฑ์เพื่อใช้สอย เช่น ซองแว่นตา กระเป๋า ผ้าเช็ดหน้า สไบ ชุดสำเร็จ เป็นต้น

ประเภทของผ้าทอที่กลุ่มผลิตจำหน่าย ผ้าทอพื้นเมืองของลาวโซ่งแบบต่างๆ ผ้าทอมัดหมี่ ผ้าฝ้าย ย้อมสีธรรมชาติ กระเป๋ารูปแบบต่างๆ พวงกุญแจรูปแบบต่างๆ เข็มขัดลายเย็บดอก หมอน ปлокหมอน ลวดลายดั้งเดิม

ภาพที่ 8 ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มผ้าทอดอนมะนาว

เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของผ้าทอดอนมะนาว

- ผ้าทอดอนมะนาวเป็นผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสีธรรมชาติ มีกลิ่นเฉพาะตัว ปักด้วยไหมสีฉูดฉาด ลวดลายรูปทรงเลขาคณิต
  - ตัดเย็บและตกแต่งด้วยศิลปะของชาวไทยทรงดำ
  - มีการใช้ลวดลายรูปทรงเฉพาะตัวไปประยุกต์เข้ากับผลิตภัณฑ์อื่นได้อย่างเหมาะสม
- จุดด้อยของกลุ่มทอผ้าบ้านดอนมะนาว
- เนื่องจากเป็นงานฝีมือจึงทำให้ผลิตออกมาได้จำนวนไม่มาก
  - ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ยังต้องการพัฒนาเรื่องรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น
  - บรรจุภัณฑ์ยังขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนต่อการส่งเสริมผลิตภัณฑ์รวมถึงภาพลักษณ์ที่มีต่อจังหวัดสุพรรณบุรี

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

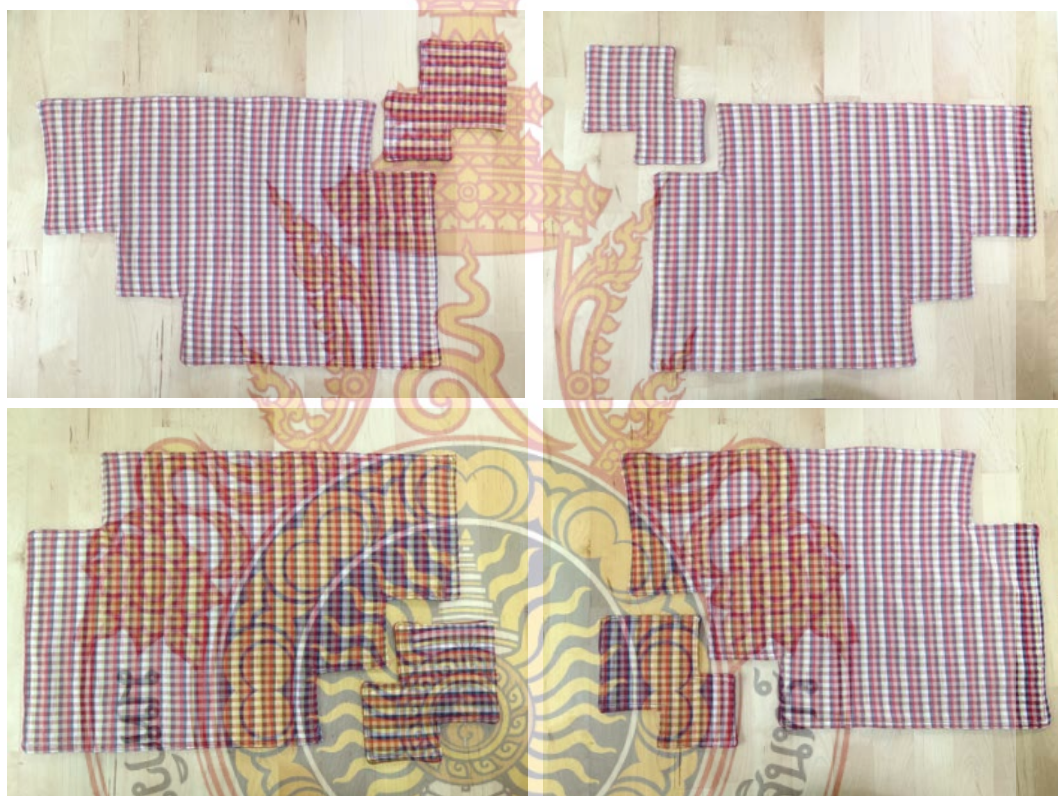
งานแสดงสินค้าOTOP และงานเทศกาลต่างๆ ร้านแสดงสินค้าOTOP อาคารนาซำมอลล์
ชั้น 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2.1 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

รูปแบบที่ 1 ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร

เป็นผ้าลายสก๊อตละเอียด เดิมเป็นผ้าที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นผ้าคลุมไหล่ ผู้วิจัยได้ทดลองพัฒนามาเป็น ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร โดยเพิ่มเติมเทคนิคเล็กน้อย ให้มีรอยหยักที่มุมของผ้ารองจาน พร้อมผ้ารองแก้วที่ออกแบบให้เข้ากับผ้ารองจาน

ภาพที่ 9 ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร

รูปแบบที่ 2 กระเป๋าสะพายข้าง

กระเป๋าสะพายข้าง ที่ออกแบบมานั้นใช้ลายสก๊อตโทนสีน้ำตาลเข้มสลับน้ำตาลอ่อนเดิมเป็นผ้าที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นผ้าคลุมไหล่ ผู้วิจัยได้ทดลองพัฒนามาเป็นกระเป๋าสะพายข้างหูสะพายกระเป๋าเป็นโซ่โลหะรมดำสีคล้ายทองเหลือง และเพิ่มเติมเศษผ้าลายสก๊อตละเอียดร้อยในหูสะพายกระเป๋าเป็นโซ่โลหะรมดำ

ภาพที่ 10 กระเป๋าสะพายข้าง

รูปแบบที่ 3 กระเป๋าหิ้วขนาด A 4

กระเป๋าหิ้วที่ออกแบบมานั้นใช้ผ้าลายสก๊อตโทนสีน้ำตาลเข้มสลับน้ำตาลอ่อน เดิมเป็นผ้าที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นผ้าคลุมไหล่ ผู้วิจัยได้ทดลองพัฒนามาเป็น กระเป๋าหิ้ว หูกระเป๋าและขอบกระเป๋า ใช้หนังสีน้ำตาลเข้มมาเย็บติดกับตัวกระเป๋า เป็นการผสมผสานวัสดุประเภทหนังเข้ามาในงานผ้าอ้อม

ภาพที่ 11 กระเป๋าหิ้วขนาด A 4

รูปแบบที่ 4 กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี

กระเป๋าถือที่ออกแบบมานั้นใช้ผ้าย้อมสีน้ำตาลทอเป็นผ้าเนื้อหนา และผ้าย้อมสีครามทอเป็นผ้าเนื้อหนา ผู้วิจัยได้ทดลองโตะนำมาเย็บเป็นกระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรีภายในมีช่องสำหรับใส่ของต่างๆ ที่zipกระเป๋าจะมีสายฝ้ายยาวประมาณ 30 cm. ยึดไว้พร้อมกับห่วงสำหรับห้อย กุญแจหรือบัตรต่างๆ เพื่อสนองตอบการใช้งานของผู้หญิงเวลาหาสิ่งของที่ต้องใช้งานประจำ สามารถดึงสายฝ้ายก็จะเจอของที่ห้อยอยู่ได้ง่าย สะดวกในการใช้งานไม่ต้องเสียเวลาก็มหัน

ภาพที่ 12 กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี

รูปแบบที่ 5 ผ้าพันคอ

ใช้ผ้าย้อมสีโคลนผสมกับผ้าลายสก๊อตละเอียด เดิมเป็นผ้าที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นผ้าพันคอ ผู้วิจัยได้ทดลองพัฒนาเพิ่มแถบผ้าลายสก๊อตสีแดงละเอียด เพื่อใช้ในการสอดปลายของผ้าพันคออีกด้าน เดิมทีเวลาใช้ผ้าพันคอผู้ใช้นำมาพันรอบคอแล้วปล่อยให้ชายผ้าพันคอห้อยทิ้งไว้อาจทำให้หลุดออกมาได้ หรือผู้ใช้บางคนเมื่อพันรอบคอก็จะเอาปลายทั้งสองข้างมาผูกกันเพื่อป้องกันไม่ให้หลุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมแถบผ้าลายสก๊อตสีแดงละเอียดเพื่อเป็นจุดที่จะได้สอดปลายของผ้าพันคออีกด้าน

ภาพที่ 13 ผ้าพันคอ

รูปแบบที่ 6 ผ้าคลุมไหล่

ใช้ผ้าย้อมสีน้ำตาลอ่อน เดิมเป็นผ้าที่ทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นผ้าพันคอ ผู้วิจัยได้ทดลองพัฒนาเป็นผ้าคลุมไหล่ เพิ่มกระดุมไม้เอาไว้สำหรับยึดผ้าคลุมไหล่ไม่ให้หลุดจากกัน ทั้งนี้ที่กระดุมสามารถนำเศษผ้ามาเปลี่ยนได้เป็นกระดุมที่ออกแบบขึ้นมาเพื่อให้หน้าเศษผ้าไปเปลี่ยนจะแสดงให้เห็นลายของผืนผ้าที่มีรูปผีเสื้อ

ภาพที่ 14 ผ้าคลุมไหล่

รูปแบบที่ 7 พวงกุญแจผ้า

เป็นเศษผ้าเนื้อหนาที่ย้อมสีคราม ผู้วิจัยทดลองนำเศษผ้ามาเย็บเป็นแถบผ้ายาวประมาณ 25 cm. ปลายด้านหนึ่งเจาะสำหรับติดห่วงกุญแจ และเจาะรั้งดุมเอาไว้ ส่วนปลายอีกด้านติดกระดุมโลหะเอาไว้สำหรับยึดกับรั้งดุม ใช้สำหรับเป็นเครื่องประดับ เป็นสายรัดข้อมือได้

ภาพที่ 15 พวงกุญแจผ้า

รูปแบบที่ 8 บรรจุกัญท์

เป็นเศษผ้าต่างๆที่ทางชุมชนไม่ได้ใช้หลังจากนำผ้าผืนไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ จะมีเศษผ้าที่ย้อมที่เหลือ ผู้วิจัยจึงได้นำเศษผ้ามาเย็บเป็นถุงผ้าขนาด 30 X 20 cm. สำหรับเป็นบรรจุภัณฑ์ใส่ผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมสีธรรมชาติแทนการใช้ถุงพลาสติก

ภาพที่ 16 บรรจุกัญท์

2.2 ผลจากการประเมินความคิดเห็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม 10 องค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญจาก ผู้สนใจในการเข้าชมผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติและยินดีให้ข้อมูล ที่ผู้ผลิตเอาไปแสดงในงานแสดงสินค้า OTOP

- 2.2.1 คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม
- 2.2.2 มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 2.2.3 วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น
- 2.2.4 ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น
- 2.2.5 ความสวยงามและความน่าสนใจ
- 2.2.6 รูปแบบแปลกใหม่ สะอาด
- 2.2.7 สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง
- 2.2.8 ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย
- 2.2.9 ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย
- 2.2.10 ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 217)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	98	45.16
หญิง	119	54.84
ประเภทนักท่องเที่ยว		
ชาวไทย	81	37.33
ชาวต่างชาติ	136	62.67
การเลือกซื้อ		
เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน	73	33.64
เพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก	126	58.07
เพื่อจำหน่าย	13	5.99
เพื่อสะสม	5	2.30
สาเหตุที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอ		
ราคาเหมาะสม	16	7.37
คุณภาพการทอผ้า	22	10.14
อนุรักษ์ผ้าทอ	36	16.59
ประโยชน์การใช้สอย	82	37.79
รูปทรงสวยงาม	37	17.05
ความชอบส่วนตัว	24	11.06

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็น เพศชาย จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 เพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 62.67 เลือกซื้อไปเพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวัน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 33.64 เลือกซื้อไปเพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 58.07 เลือกซื้อไปเพื่อจำหน่าย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.99 เลือกซื้อไปเพื่อสะสม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 สาเหตุที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ราคาเหมาะสม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 7.37 คุณภาพการทอ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.14 อนุรักษ์ผ้าทอ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 16.59 ประโยชน์การใช้สอย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 37.79 รูปทรงสวยงาม จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.05 ความชอบส่วนตัว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.06

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นที่มีผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบ ตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ๑๐ องค์ประกอบ (n = 217)

รูปแบบ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ชุดผ้ารองจานไม้ตะเกียง	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	4.51	0.87	มากที่สุด
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	3.52	0.51	มาก
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.60	0.72	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.55	0.78	มากที่สุด
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	4.80	0.82	มากที่สุด
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	4.53	0.83	มากที่สุด
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.55	0.90	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.61	0.77	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	3.70	0.53	มาก
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	3.51	0.57	มาก
กระเป๋าสะพายข้าง	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	3.51	0.42	มาก
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.53	0.75	มากที่สุด
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	3.40	0.57	ปานกลาง
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	3.49	0.53	ปานกลาง
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	3.50	0.46	มาก
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	3.43	0.46	ปานกลาง
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	3.72	0.43	มาก
	ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.51	0.77	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	3.82	0.55	มาก
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	3.61	0.52	มาก

ตารางที่ 3 ต่อ ความคิดเห็นที่มี ผลิตรภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม 0 องค์ประกอบ (n = 217)

รูปแบบ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
กระเป๋าทิวขนาด A 4	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	3.53	0.57	มาก
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.55	0.78	มากที่สุด
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.51	0.90	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.33	0.78	มาก
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	4.45	0.88	มาก
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	3.20	0.52	ปานกลาง
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.53	0.61	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.23	0.80	มาก
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	3.11	0.83	ปานกลาง
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	3.35	0.55	ปานกลาง
กระเป๋าลำหรับสุภาพสตรี	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	4.71	0.91	มากที่สุด
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.66	0.80	มากที่สุด
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.87	0.81	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.53	0.78	มากที่สุด
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	4.78	0.92	มากที่สุด
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	4.41	0.80	มาก
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.51	0.78	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.53	0.80	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	4.44	0.91	มาก
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	4.32	0.80	มาก

ตารางที่ 3 ต่อ ความคิดเห็นที่มี ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม องค์ประกอบ (n = 217)

รูปแบบ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ผ้าพันคอ	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	4.55	0.88	มากที่สุด
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.61	0.82	มากที่สุด
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.52	0.83	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.54	0.78	มากที่สุด
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	3.55	0.66	มาก
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	4.52	0.83	มากที่สุด
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.66	0.88	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรลุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.53	0.82	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	3.55	0.55	มาก
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	3.88	0.45	มาก
ผ้าคลุมไหล่	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	4.58	0.80	มากที่สุด
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.61	0.82	มากที่สุด
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.51	0.81	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.54	0.90	มากที่สุด
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	4.48	0.65	มาก
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	4.55	0.85	มากที่สุด
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.54	0.80	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรลุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.63	0.80	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	3.66	0.55	มาก
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	3.57	0.45	มาก

ตารางที่ 3 ต่อ ความคิดเห็นที่มี ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม 10 องค์ประกอบ (n = 217)

รูปแบบ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
พวงกุญแจผ้า	คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม	4.56	0.80	มากที่สุด
	มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	3.86	0.54	มาก
	วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น	4.62	0.83	มากที่สุด
	ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น	4.53	0.88	มากที่สุด
	ความสวยงามและความน่าสนใจ	4.77	0.80	มากที่สุด
	รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา	4.80	0.90	มากที่สุด
	สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง	4.67	0.78	มากที่สุด
	ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย	4.65	0.82	มากที่สุด
	ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย	4.55	0.83	มากที่สุด
	ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก	4.51	0.78	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้น ทั้ง 7 รูปแบบตามองค์ประกอบของการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม 10 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 7 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่นผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา สะดวกต่อการ พกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

กระเป๋าสะพายข้าง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 2 องค์ประกอบ ได้แก่ มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 5 องค์ประกอบ

ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม ความสวยงามและความน่าสนใจ สะดวกต่อการพกพา ขณะเดินทาง ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50 - 3.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา

กระเป๋าหัวขนาด A 4 มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50 - 3.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 7 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของ ธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่นผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

ผ้าพันคอ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 7 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่นผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสวยงามและความน่าสนใจ ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

ผ้าคลุมไหล่ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 7 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่นผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสวยงามและความน่าสนใจ ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

พวงกุญแจผ้า มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} \geq 4.50$) 9 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่นผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดต ่า สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก และมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$) 1 องค์ประกอบ ได้แก่ มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยในพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์ จากผ้าทอพื้นเมืองที่ใช้การย้อมสีธรรมชาติ ประกอบด้วย ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร กระเป๋าสะพายข้าง กระเป๋าหิ้วขนาด A 4 กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ และพวงกุญแจผ้า โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มแบบบังเอิญจากผู้สนใจในการเข้าชมผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติและย้อมให้ข้อมูล ที่ผู้ผลิตเอาไปแสดงในงานแสดงสินค้า OTOP จำนวน 217 คน ประกอบด้วยงานแสดงสินค้า OTOP ที่เมืองทองธานี งานแสดงสินค้า OTOP ที่สามชุก ตลาด 100ปี จังหวัดสุพรรณบุรี ร้านแสดงสินค้า OTOP อาคารนาชามอลล์ จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ 7 ชิ้น และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบในด้าน คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก

2. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อมูล ลทั่วไปของผู้ประเมิน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อเพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก โดยเน้นไปที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก โดยผลิตภัณฑ์ต้นแบบทั้ง 7 ชิ้น ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจไปที่ กระเป๋าถือสำหรับสุภาพสตรี และพวงกุญแจ มากที่สุด ส่วน ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร กระเป๋าสะพายข้าง กระเป๋าหิ้วขนาด A4 ผ้าพันคอ และผ้าคลุมไหล่ ให้ความสนใจรองลงมา ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ต้นแบบทั้ง 7 ชิ้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญของ คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น ความสวยงามและความน่าสนใจ สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย มากกว่าองค์ประกอบของ การผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุ

ท้องถิ่น รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย ราคาไม่แพง มีหลายราคา ให้เลือก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 จากข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคแสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากผ้าทอพื้นเมืองที่ใช้การย้อมสีธรรมชาติ ควรพัฒนาในเรื่องของรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่ มากขึ้น

3.2 จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชนพบว่า ชุมชนส่วนมากไม่นิยมการย้อมสีผ้าโดยใช้วัสดุ ธรรมชาติมาทำการย้อมสี เนื่องจากความไม่สะดวกในการหาวัสดุธรรมชาติจึงหันไปใช้สีสังเคราะห์ย้อม แทนเพราะมีความสะดวกมากกว่า จึงควรที่จะมีการส่งเสริมให้ชุมชนไป ดัเห็นข้อดีของการใช้สีย้อม ธรรมชาติ และมีการวางแผนเพื่อหาวิธีที่จะช่วยเหลือชุมชนในการย้อมสีธรรมชาติให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กานต์ธิดา ไชยมา “รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าม่อฮ่อม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550
- เกศมณี หมั่นทำการ, “จะต่อยอดความคิดสร้างสรรค์อย่างไร ให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์”
รูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก , กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรม ,(2547)
: 106-107
- คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสภาผู้แทนราษฎรวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์
พื้นบ้านไทยให้ได้เปรียบในเชิงแข่งขัน กรณีผ้าทอพื้นเมืองกับอาหารแปรรูปพื้นบ้านส่งเสริม
อุตสาหกรรมกรุงเทพฯ 2542
- สุภาวดี ธีรธรรมากร , การออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์กล้วยเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับ
สินค้า ส่งเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจชุมชน และสนับสนุนการส่งออกในอนาคต , บทความย่อใน
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก , โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม, 2546
- รูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก : OTO PACKAGING DESIGN CHAMPION 2003-2004,
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.
- คุณพาท เจริญจิตต์ “การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าของที่ระลึกของ
นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2547.
- ทรงศรี สุรวุฒิน “ทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศยุโรปต่อการซื้อสินค้าที่ระลึกไทยใน
กลุ่มผ้าไหม”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2547.
- ธีระชัย สุขสด การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกรุงเทพฯ โอเดียนส์ 2544
- ปาณี เดชวิทยาพรรมาไทยกับวิถีชีวิตของคนไทยกรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แม่ค 2548
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง การออกแบบและพัฒนาแฟชั่นและมัณฑนภัณฑ์กรุงเทพฯ วิสคอมเซ็นเตอร์ 2550
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร หลักการและแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์กรุงเทพฯ แอ๊ปเปิ้ล พรีนติ้ง 2548
- สมประสงค์ สงษ์ทอง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง กลุ่มทอผ้าตำบลไผ่ อำเภอบางเลน จังหวัด
นครปฐม”. วิทยานิพนธ์ คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 2552
- สิริธัญญา ศิริพันธ์บุปผา “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกตากผ้าทอชาวไทยทรงดำ
จังหวัดเพชรบุรี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง 2549
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกรุงเทพฯ โอเดียนส์ 2549

Yanguang Cai. “ทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภทกระเป๋าผ้าของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย กรณีศึกษากรุงเทพมหานครวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความคิดเห็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุ
ธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

แบบสอบถามความคิดเห็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นการย้อมสีผ้าฝ้ายจากวัสดุธรรมชาติมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. ประเภทนักท่องเที่ยว

- ชาวไทย ชาวต่างชาติ

3. ลักษณะการเลือกซื้อ

- เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก
 เพื่อจำหน่าย เพื่อสะสม

4. สาเหตุที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

- ราคาเหมาะสม คุณภาพการทอผ้า
 อนุรักษ์ผ้าทอ ประโยชน์การใช้สอย
 รูปทรงสวยงาม ความชอบส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติที่พัฒนาขึ้นทั้ง 7 รูปแบบ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามระดับความพึงพอใจ

รูปแบบ	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ชุดผ้ารองจานบนโต๊ะอาหาร 	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					
กระเป๋าสะพายข้าง 	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					

รูปแบบ	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กระเป๋าหัวขนาดA 4 	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					
กระเป๋าถือสำหรับ สุภาพสตรี 	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					
ผ้าพันคอ 	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุหีบห่อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					

รูปแบบ	รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผ้าคลุมไหล่	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุกีบห้อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					
พวงกุญแจผ้า	1. คุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม					
	2. มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
	3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น					
	4. ผลิตได้จริง ใช้สอยดีเหมาะสมกับวัสดุท้องถิ่น					
	5. ความสวยงามและความน่าสนใจ					
	6. รูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา					
	7. สะดวกต่อการพกพาขณะเดินทาง					
	8. ขนาดพอเหมาะ บรรจุกีบห้อยากต่อการชำรุดเสียหาย					
	9. ราคาซื้อได้ โดยอาศัยการตัดสินใจน้อย					
	10. ราคาไม่แพง มีหลายราคาให้เลือก					

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ – นามสกุล นายบวร เครือรัตน์
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา
96 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทร : 0-2889-4587 โทรสาร : 0-2889-5014
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี ว.ท.บ.(ปิโตรเคมีและวัสดุพอลิเมอร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาโท ค.อ.ม.(เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. ชื่อ – นามสกุล นายประชม ทางทอง
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา
96 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทร : 0-2889-4587 โทรสาร : 0-2889-5014
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (ออกแบบประยุกต์ศิลป์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปริญญาโท ค.อ.ม.(เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. ชื่อ – นามสกุล ผศ.อรรณพ วุฒิ
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา
96 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทร : 0-2889-4587 โทรสาร : 0-2889-5014
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาตรีศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต(จิตรกรรม) วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษา
ปริญญาโท ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต(บริหารอาชีวศึกษาและเทคนิค
ศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าพระนครเหนือ

1. ชื่อ – นามสกุล นางสาวกฤตพร ชูเส็ง
2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
3. หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ 168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 0-2281-9231-4, 0-2281-0545 ต่อ 5301 โทรสาร 0-2282-4490 e-mail mas_ku59@hotmail.com
4. ประวัติการศึกษา ปริญญาโท คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

